

GLAS

Glavni urednik: Igor Slavec

Odgovorni urednik: Jože Košnjek

LETO XXXVI

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA
ZA GORENJSKO

6. seja CK ZKS Zveza komunistov mora delovati spodbujajoče in mobilizacijsko

Doseženi gospodarski rezultati so dokaz, da so delovni ljudje pripravljeni na velike napore pri uresničevanju stabilizacije. Zato je treba odločno v boj proti raznim odklonom. ZK se mora poenotiti v akciji za odpravljanje slabosti in se usposobiti, da bo sposobna vsak dan delovati spodbujajoče in mobilizacijsko.

LJUBLJANA — Po kongresih so bili doseženi nekateri rezultati, ki kažejo na večjo aktivnost komunistov in na njeno pripravljenost za uresničevanje kongresnih nalog. Tretja in četrta seja CK ZKJ in zadnje seja CK ZKS so spodbudile komuniste k spreminjanju razmer, delovni ljudje vse bolj sprejemajo uresničevanje nalog gospodarske stabilizacije kot svojo prioriteto za vestno opredelitev, je poudaril ČLAN PREDSEDSTVA CK ZKS GEZA BAČIČ v uvodnem referatu na včerajšnji 6. sei CK ZKS, na kateri so obravnavali aktualna vprašanja in naloge pri utrjevanju idejne in akcijske usposobljenosti Zveze komunistov. Kljub zaostrenim pogojem smo povečali proizvodnjo, preiskrba se je izboljšala, vse bolj se spoštujejo sprejeta merila za investiranje utrjuje se zavest o nujnosti večjega vključevanja v mednarodno delitev, doslednejše se uresničujejo

resolucijske zahteve po zmanjševanju porabe.

Doseženi rezultati so dokaz, da so delovni ljudje pripravljeni na velike delovne napore in tudi na odrekanja. Zato je treba odpraviti nepotrebne zastoje pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije, ki se kažejo skozi razne podražitve in z visokimi obremenitvami osebnih dohodkov, kar prav gotovo vpliva tudi na varnostno-politične razmere. Težji pogoji življenja povečujejo občutljivost delovnih ljudi, zato je o vseh vprašanih potrebno odkrito in konkretno spregovoriti, kar je bilo poudarjeno tudi na zadnji sei CK ZKJ. Posebno še zato, ker smo v odločilnem obdobju, ko se moramo nasloniti na lastne sile, ko se je treba izklopiti iz administrativnih ukrepov in okrepi pobude samoupravno organiziranega združenega dela. V Zvezi komunistov je treba jasneje opredeliti vlogo ZK tudi v

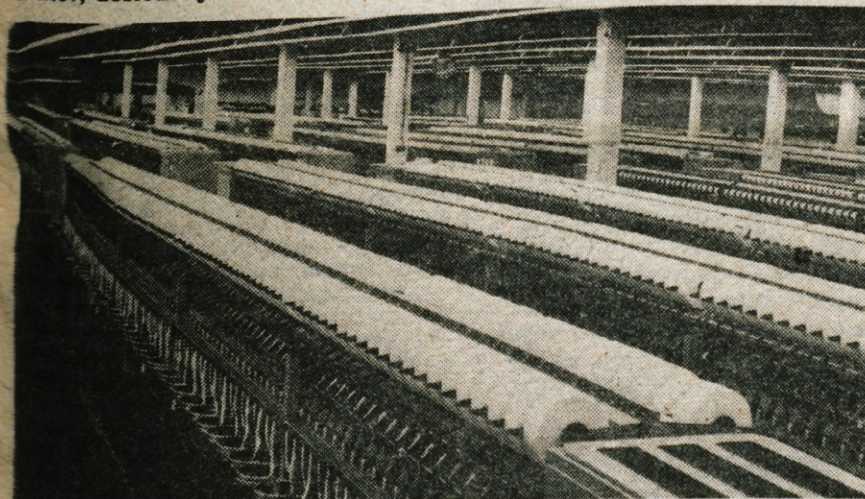
odnosu so vloge države v socialistični samoupravni družbi, ker nekateri administrativni ukrepi ekonomske politike zavirajo samoupravno združevanje dela in sredstev. Težje gospodarske razmere tudi poslabšujejo mednarodne odnose v naši skupnosti.

Vsi ti pojavi potrjujejo, da idejni problemov ne gre podcenjevati. Za idejno enotnost v zvezi komunistov se je treba vedno znova boriti in jo dosegati. Zato so komunisti pozdravili odločitev CK o javni razpravi o utrjevanju idejne in akcijske usposobljenosti Zveze komunistov, ki je v dobrih dveh mesecih izredno razgibala članstvo. Pokazala pa je tudi, da mnoge osnovne organizacije še niso ne idejno ne akcijsko in tudi ne organizacijsko dovolj usposobljene. Preveč je še forumskega dela, komunisti svoja stališča in politiko še premalo uveljavljajo med ljudmi in sicer v SZDL, sindikatih, samoupravnih organih, delegacijah. Še vedno je veliko nerazumevanje družbene vloge in nalog komunistov ter osnovnih organizacij v razvoju socialističnih samoupravnih odnosov in v funkcioniranju političnega sistema.

Poglavitne bitke, v katerih se morajo komunisti poenotiti, tečejo v združenem delu: to je za uveljavljanje samoupravnih odnosov, dohodkovno povezovanje, združevanje dela in sredstev, večji izvoz, večjo produktivnost, svobodno menjavo dela, nagrajevanje po delu in drugih razvojnih vprašanjih. Utruditi je treba vlogo aktivov komunistov-delavcev, organiziran in akcijsko enoten vpliv zveze komunistov je treba okrepiti na visokošolskih ustanovah, v delegacijah in tudi v krajevnih skupnostih. Slabost so sestanki, ki ne morejo biti merilo aktivnosti, če iz njih ne sledi akcija, premajhna je učinkovitost zaradi nedoslednega uresničevanja sprejetih nalog.

Sicer je javna razprava o razmerah v ZK pokazala, da večjih problemov v organiziranosti ZK ni. Hkrati je opozorila, da je vzrok premajhne učinkovitosti tudi pomanjkanje marksističnega znanja, akcijske enotnosti, zagretosti za akcijo, učinkovitosti, predvsem pa v premajhni pripravljenosti za spreminjanje razmer, delovanje med ljudmi, za dialog in prepričevanje z močjo argumentov in bojem mnenj. Zato večje učinkovitosti pri delovanju Zveze komunistov ne bo moč zagotoviti le s sklepi včerajšnje seje, temveč z vsakodnevnimi prizadevanji komunistov.

L. Bogataj

Posnetek je iz kranjske tovarne IBI. Več o njej pišemo na 3. strani. — Foto: F. Perdan

Razstavi ob dnevu žena

Kranj, Radovljica — V razstavišču Gorenjskega muzeja v Kranju, v prvem nadstropju baročne stavbe v Tavčarjevi 43, so včeraj slovesno odprli razstavo del slikarke Mare Kraljeve. Tako si lahko ogledate že dvanajsto razstavo iz serije retrospektiv slovenskih likovnih umetnic, ki jih v Gorenjskem muzeju prirejajo vsako leto ob dnevu žena. Slovesno otvoritev razstave so združili s snidenjem prvobork,

kulturnih in družbenopolitičnih delavk.

V razstavišču Šivčeve hiše v Radovljici pa bodo drevi ob 18. uri odprli razstavo del slikarke Alenke Kham-Pišman, ki jo Muzeji radovljiške občine prirejajo ob dnevu žena. V kratkem kulturnem sporedu bo Alenka Bole-Vrabec ob spremljavi Debusseve glasbe recitala pesmi Saše Vegri.

DUPLJE — Organizatorjem letošnjega osmega množičnega smučarskega teka Po poteh Kokrškega odreda TVD Partizanu Duplje je uspelo, da so kljub pomanjkanju snega odlično pripravili proge. Tudi udeležba je bila odlična, saj se je s starta v nedeljo pognalo na 7, 15 in 30 kilometrov dolgo smučino nad dva tisoč ljubiteljev smučarskega teka. Med gosti so bili tudi preživeli borci Kokrškega odreda in družbenopolitični delavci Gorenjske in Slovenije. (dh) — Foto: F. Perdan

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Uresničiti moramo, kar smo si zastavili

Izhod iz gospodarskih težav predstavljajo delo, večji izvoz in zmanjševanje porabe. To so tudi cilji, ki so zapisani v republiški in zvezni resoluciji ter drugih dokumentih, ki smo jih sprejeli pri oblikovanju letošnje gospodarske politike. Po dveh mesecih lahko gospodarska gibanja v globalu ocenjujemo za ugodna, čeprav na nekaterih področjih ne dosegamo zastavljenih ciljev. Tako se je industrijska proizvodnja v Sloveniji v tem času povečala za 5,4 odstotka v primerjavi z enakim lanskim obdobjem. Oskrbljenost industrije in tržišča je razmeroma dobra. Vendar to še ne pomeni, da smo izven največjih težav, kajti tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji zelo zastojamo pri ključni nalogi — izvozu na konvertibilno področje, ki naj bi letos porasel za 20 odstotkov. Od doseganja tega cilja je namreč odvisna usoda letošnjega gospodarskega leta, zato je treba v sleherni občini in temeljni organizaciji povečati napore za večjo prodajo na konvertibilno tržišče.

Tako je izzvenel poziv predsednika slovenskega izvršnega sveta Janeza Zemljariča, na posvetu predsednikov občinskih skupščin in izvršnih svetov, ki je bil v četrtek v Ljubljani. Na njem so se pogovarjali o ključnih nalogah pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije, predvsem pa o uresničevanju izvoznih ciljev.

Tudi na nekaterih drugih področjih gospodarskih gibanj ocene niso ugodne. Tako se je industrijska proizvodnja v Jugoslaviji v prvih dveh mesecih povečala le za odstotek in še to zaradi večjega porasta v treh družbenopolitičnih skupnostih. Podražitve grozijo, da bomo že v prvem četrtletju prebili celoletno načrtovano rast cen, ne uresničujemo dogovorov na področju kreditno-monetarne politike, slabša se devizno-likvidnostni položaj, ker je izvoz manjši od planiranega, čeprav trenutno ne odplačujemo dolgov do tujine.

S planiranim izvozom na konvertibilno področje bi letos ustvarili 9,7 milijarde dolarjev priliva, kar zadostuje, da poravnamo obveznosti do tujine, pokrijemo uvoz energetskih surovin, realiziramo neblagovne odlive in za malenkost povečamo devizne rezerve. Za uvoz repromateriala torej ne ostane niti dolarja. Zato sedaj tečejo pogovori s predstavniki Mednarodnega monetarnega sklada o tem, kako bi izpolnili obveznosti, ki smo si jih zastavili. Vendar je nesmiselno pričakovati, da nas bodo tuja posojila rešila iz težav. Če se ne bomo oprli na lastno delo, če ne bomo več izvažali, zmanjšali porabe in skrčili prenapetih razvojnih načrtov, se razmere ne bodo izboljšale.

V vsaki občini in temeljni organizaciji je zato treba pregledati, kako se uresničujejo resolucijski cilji. Seštevek izvoznih načrtov slovenskih organizacij združenega dela namreč za 5 odstotkov zaostaja za resolucijskimi cilji, v marsikateri občini predvidene rasti družbenega proizvoda niso realne in ne usklajene z republiško resolucijo, vrsta občin še vedno računa na znatno povečanje naložb, čeprav resolucija predvideva, naj bi ostale na lanskim ravni. Prispevne stopnje za samoupravne skupnosti družbenih dejavnosti se bodo morale zmanjšati za 1,2 odstotka, ker je nujno, da se slabši pogoji gospodarjenja odrazijo tudi v družbenih dejavnostih.

Nič bolje ne izpolnjujemo zahtev po omejevanju osebnih porabe. Januarja je v Sloveniji kar 1222 organizacij združenega dela izplačalo previsoke osebné dohodke. Po drugi strani je potrebno skrbeti, da se ne bodo višale cene tam, kjer ni nujno potrebno. Tako naj bi v občinah in tudi na drugih ravneh pri odobranju cen vedno imeli pred očmi standard delovnih ljudi in občanov. Vseh problemov komunale, vodovodov, cenovnih neskladij, se letos prav gotovo ne bo moglo rešiti. Pri preskrbi je še vedno preveč čakanja od zgodaj. Tudi zgubarji bodo lahko v bodoče računali na sredstva iz občinskih republiških rezerv šele, ko bodo izčrpali možnosti v okviru medsebojnih povezav in bank. Po občinah je potrebne več zavzetosti pri izterjavi davkov in več spoštovanja do dogovorjenih obveznosti. Tako 132 slovenskih organizacij, med njimi nekaj iz radovljiške občine, še ni podpisalo sporazuma o temeljih plana SIS elektrogospodarstva in se jim do sedaj še ni nič zgodilo, čeprav dobivajo elektriko po nižji ceni, 600 ozdov zamuja s plačili, večja se medsebojna zadolženost.

Dogovore in cilje, ki smo jih skupno sprejeli pri oblikovanju gospodarske politike, je treba dosledno spoštovati in ne moremo več dopustiti drugačnega ravnanja, je poudaril Janez Zemljarič. K večji disciplini bosta prav gotovo doprinesla dva zakona, ki bosta v kratkem sprejeta: zakon o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev in zakon o obratnih sredstvih. Prvi naj bi tistim organizacijam, ki ne bodo redno poravnale svojih obveznosti, prepovedal izplačevati osebné dohodke nad zjamčenimi, drugi pa vplival na razvojno politiko delovnih organizacij, ki so se doslej preveč opirale na izposojen denar in premalo na lastno akumulacijo.

L. Bogataj

Temeljit poseg v pokojninski sistem

Z novim republiškim zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju se nanovo ureja invalidsko varstvo in obvezno zavarovanje kmetov — Nova instrumenta predčasno upokojevanje in minimalna ter zjamčena pokojnina

Končno je v javni razpravi tudi osnutek republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Do konca aprila bodo besedilo republiškega zakona pretresli v vseh delovnih in življenjskih okoljih, nato pa bo zakon s pripombami, ki jih bodo zbrali v javni razpravi, sredi julija sprejet.

Besedilo osnutka vsebuje dva temeljnita posega v dosednji sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Prvi zadeva invalidsko varstvo, drugi pa obvezno zavarovanje kmetov. Po novem bo delovno okolje odgovorno za delavca s preostalimi delovnimi sposobnostmi. Invalidovo socialno varnost naj bi namreč poslej zagotavljali z delom. V združenem delu se novega načina še branijo, saj so bili doslej vajeni pomoči s strani samoupravnih interesnih skupnosti za zaposlovanje in pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Sistem pokojninskega zavarovanja kmetov je doslej temeljil na lastninskih odnosih. Za eno kmetijo je bila predvidena tudi ena pokojnina, kar je ustavno sodišče razglasilo za protiustavno in terjalo revizijo. V starem sistemu je velik

del kmečkega življa, ki ne premore lastnine, pa vendar kmetuje, ostal brez pravic. Po novem naj bi se vsi, ki jim je edini vir preživljanja zemlja, obvezno zavarovali. Zavarovali naj bi se na osnovi zavarovalnih razredov, kakor to že velja za druge delovne ljudi, ki delajo z zasebnimi sredstvi. Torej naj bi si po novem tudi kmet z delom, ne več z lastnino, zagotavljal socialno varnost za stara leta ali invalidnost.

Krog zavarovancev bi se tako kajpak razširil, zato bi morali razširiti tudi finančne vire zavarovanja. Poleg osebnega dohodka naj bi bil vir financiranja pokojninskega in invalidskega zavarovanja tudi dohodek, saj kdor gospodari z večjim družbenim kapitalom, lahko tudi več prispeva. Pri zavarovanju kmetov kanijo vpeljati še dva nova vira: vsak lastnik kmetijskega zemljišča bo moral poslej v pokojninski sklad prispevati del dohodka, sklad pa naj bi se napolnjeval tudi v primeru spremembe namembnosti zemljišča.

Novi zakon predvideva tudi nekaj novih prvin, ki so bile doslej sporne. Uvaja možnost predčasne upokojevanja, vendar z minimalno destimulacijo. Da bi se tudi služnje

vojaškega roka štelo v zavarovalno dobo, s tem zakonom niso uspeli doseči. Za tiste, ki niso več kos delu, prav tako velja možnost predčasne upokojitve. Novi zakon predvideva tudi minimalno in zjamčeno pokojnino, ki zagotavlja socialno varnost tistim z najmanjšimi prejemki. Glede delovne dobe moških in žensk ni sprememb. Odprta so ostala tudi vprašanja pokojninskega zavarovanja ljudi, ki so od rojstva nesposobni za delo, študentov v obdobju študija ter nekatera vprašanja beneficirane delovne dobe.

D. Z. Zlebir

DANES
V
GLASU

4. STRAN:

Modna
sivina
na naših
ulicah

PO JUGOSLAVIJI

VČERAJ SE JE ZAČELO
SREČANJE NEUVRŠČENIH

Včeraj ob 10. uri po tamkajšnjem času se je v glavnem indijskem mestu New Delhi začela sedma konferenca šefov držav in vlad nevrščenih dežel, ki bo trajala do 11. marca. Skoraj uro pred začetkom je gostiteljica Indira Gandhi sprejemala najvišje predstavnike nevrščenih dežel, ki so po določenem protokolu prihajali v dvorano. Ob točno napovedanem času je potem dosedanjim predsedujoči v gibanju kubanski predsednik Fidel Castro začel zasedanje in pohvalil Indijo, da je v tako kratkem času pripravila srečanje. Potem je spregovorila Indira Gandhi, ki je posebej naglasila vlogo in pomen nevrščenih, spomnila pa se je tudi preminulih ustanoviteljev gibanja, posebej še predsednika Tita. Za njo so spregovorili šefi vlad in držav in popoldne po lokalnem času je spregovoril tudi predsednik predsedstva Jugoslavije Petar Stambolić.

BOMO ZDRAVILA SPET
LAHKO IZVAŽALI

Prihodnji teden bo zvezni komite za delo, zdravstvo in socialno varstvo predlagal vladi naj ukine sedanji režim dovoljenj za prodajo na tuje. Režim omejuje izvoz okoli 400 zdravil s prednostne liste in do sedaj ni pokazal pričakovanih rezultatov. Preskrba z zdravili se zaradi tega ni izboljšala, razen tega pa proizvajalci zahtevajo prosto prodajo zdravil na tuje, da bi lahko zbrali dovolj deviz za uvoz potrebnih surovin. Trdijo, da le ob prostem izvozu lahko zaslužijo 145 milijonov dolarjev, kar naj bi ob 70 milijonih, ki naj bi jih primaknila država, zadostovalo za potrebe farmacevtske industrije.

Štipendije višje
za 10 odstotkov

S 1. marcem letošnjega leta se bodo štipendije povišale za deset odstotkov. Tako je sklenila skupščina delegatov udeležencev samoupravnega sporazuma o štipendiranju na ravni republike, ki je ob tem upoštevala 15 odstotno valorizacijo ob začetku šol. leta, kar pomeni, da bodo štipendije v številu poskočile za 25 odstotkov. S tem so vsaj približno ujele korak s povečevanjem osebnega dohodka delavcev.

Za kadrovske štipendije se torej vrednost točke spreminja s 5,32 din na 5,85 din. Po določenih samoupravnega sporazuma o štipendiranju v občini bodo višine kadrovske štipendij s 1. marcem za učence v srednjem izobraževanju ob zadostnem uspehu 2.340 din, ob dobrem 2.808 din, ob prav dobrem 3.452 din in za odličnjake 4.212 din. Za učence prvega letnika se uspeh iz osnovne šole ne upošteva in dobijo vsi enako — to je 2.808 dinarjev. Za študente višjih in visokih šol pa znašajo nove štipendije ob povprečnem študijskem uspehu 6,0 od 6,5 (3.150 din); 6,6 do 7,2 (3.803 din); 7,3 do 7,9 (4.212 din); 8,0 do 8,6 (4.680 din); 8,7 do 9,3 (5.265 din) in 9,4 do 10 (6.318 din). Tudi za študente prvih letnikov velja ne glede na uspeh iz srednje šole enotna štipendija, ki znaša 3.803 dinarjev.

V gorenjskih OZD imamo v letošnjem šol. letu kar 1374 kadrovske štipendistov, ki prejema-jo še dodatek za deficitarnost; ta se prav tako valorizira, kar pomeni, da se zgornji znesek ob 200 točkah poveča s 1.064 din na 1.170 din. Kakor za kadrovske štipendije se bodo za desetino povečale tudi štipendije iz združenih sredstev, torej bodo gorenjski štipendisti povišanje dočkali za marčevsko izplačilo okrog 20. aprila.

Skupščina udeležencev samoupravnega sporazuma o štipendiranju na ravni republike je na minuli seji razpravljala tudi o pobudi za spremembo družbenega dogovora, ki zadeva regresiranje prehrane za šolajočo mladino, pri čemer naj bi se sredstva črpala iz sklada združenih sredstev za štipendiranje. Oblikovano je bilo besedilo razpisa štipendij iz združenih sredstev za prihodnje šolsko leto, ki bo kmalu javno objavljeno.

Franc Belčič

Široka udeležba občanov v krajevni
samoupravi

Radovljica — Na februarški skupni seji predsedstva krajevne konference SZDL in sveta krajevne skupnosti Radovljica so presojali potek javnih razprav o delu sveta in drugih organov krajevne skupnosti v letu 1982 ter o programskih nalogah in načrtih za leto 1983. Razprave so potekale sočasno s sklici kandidatskih konferenc v uličnih in vaških odborih SZDL v prvi polovici februarja. Ob tej priliki so imenovali kandidate za delegate skupščine, sveta in vseh drugih teles krajevne samouprave, sočasno pa so sprejemali tudi spremembe in dopolnila statuta KS Radovljica. V razpravi je bilo kot ponavadi največ pripomb na račun komunalnih in drugih vzdrževalnih del, asfaltiranja cest in o preskrbi prebivalstva. Povzetek teh pripomb in priporočil bo svet KS posredoval z gradivom na prvo sejo novoizvoljene skupščine krajevne skupnosti, ki bo predvidoma 21. marca 1983. Svet KS in predsedstvo KK SZDL sta ugodno ocenila razprave in vsebino teh razprav, ki se jih je udeležilo nad 280 krajanov. Pripombe oziroma predloge k programu nalog in akcij KS bodo vnesli kot dopolnila k gradivu in dali v potrditev skupščini. Za vsako nalogo so določili nosilca in rok izpolnitve. Gre tudi za naloge, ki se nanašajo na posamezne samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti in materialnih storitev.

Krajevna konferenca SZDL, ki je po januarski programski seji očitno spet spodbudila družbenopolitično dejavnost, si je zadala nalogo, da bo vključila v krajevno samoupravo čimveč krajanov, katerim bo v različnih delovnih telesih omogočeno demokratično izražanje potreb in interesov. Zdaj je tako ali drugače povezano v organe krajevne samouprave nad tristo krajanov, od tega v skupščino KS 64, v 13 komisijah okoli 110, v treh svetih 21, v svet KS 15, v delegacijah za skupščine SIS 90, v delegaciji za zbor KS v občinski skupščini 15. Razen tega deluje v organih za ljudsko obrambo in družbeno zaščito ter civilno zaščito 244 krajanov.

Podoba je, da je takšna razgibanost krajevne samouprave zelo zahtevna, posebno na veličino krajevne skupnosti in število prebivalstva, ki presega že število 6.100. Morda bodo morali res kmalu razmisliti o delitvi na dve krajevni skupnosti, kot je že bila sprožena zamisel glede na učinkovitost oziroma neposrednost samouprave? Ugotavljajo pa tudi, da je navzlic prizadevanjem KK SZDL še vedno premalo mladih delegatov in članov raznih teles krajevne samouprave. Prav bi bilo, da bi o tem resno začeli razmišljati tudi v ZSMS v kraju pa tudi na občinski konferenci.

JR

Krvodajalci zborovali

Kranj — Leto 1983 je v krvodajalstvu jubilejno, saj so leta 1953 ljudje v Sloveniji prvič dali kri prostovoljno, brezplačno in anonimno.

Vsi vemo, da je potreba po krvi čedalje večja, to pa teži k vedno večji množičnosti krvodajalcev. Dovolj zgovorne so že same številke, da je bilo leta 1945 800 krvodajalcev, lani pa je dalo kri 110.490 prostovoljnih darovalcev. Pri tem je razveselljivo predvsem to, da je med njimi vedno več mladih.

V soboto, 26. 2. 1983 je bil v prostorih Doma borcev in invalidov na Zlatem polju održan občni zbor RK KS Zlato polje.

Namen tega zbora je bil poudariti pomembnost krvodajalskih akcij in podelitev priznanj krvodajalcem, ki so pet, deset ali petnajstkrat darovali kri.

Uvodni govor je imel Oskar Klančar, nato sta se tov. Skumavec v imenu občinskega odbora in komisije SRS za RK ter KS Zlato polje in Feldin v imenu sveta ZK Zlato polje zahvalila vsem, ki so prejeli značko za humano delo.

ALBIN ŠMAJDEK, predsednik KS Zlato polje:

»Do sedaj sem kri daroval 80 krat, prvič pa leta 1945 med NOB v Sarajevu. Kri dam 3 do 4 krat letno v Ljubljani izven akcije RK. Počutim se dobro in prepričan sem, da se bo število mojih darovanj še povečalo.«

MIRKO RANT:

»Vsako leto se udeležim krvodajalske akcije v okviru DO Iskra Otoče, včasih pa sem kri daroval v Ljubljani. Moram povedati, da v DO krvodajalcem ne posvečajo posebne pozornosti. Kri sem doslej daroval 32 krat. Sicer sem športnik, udeležujem se številnih športnih tekmovanj po Sloveniji in darovanje krvi me pri tem ne ovira. Ker se dobro počutim, bom kri daroval še naprej, saj se zavedam, kako nekateri ljudje to kri potrebujejo in jo bom morda kdaj potreboval tudi jaz.«

MOJCA KOPAČ:

»Krvodajalske akcije sem se prvič udeležila leta 1978 v okviru KS. Do sedaj sem kri darovala 6 krat in če bom zdrava, jo bom darovala še naprej.«

Srečanje
samoupravljalck

Kamnik — Svet za družbeno aktivnost žena pri občinski konferenci socialistične zveze v Kamniku ob dnevu žena pripravljala srečanje samoupravljalck. Na srečanju, katerega gostja bo podpredsednica republiške konference SZDL Tilka Blaha, se bodo pogovarjali o aktualnem položaju žene v družbi in o problemih, ki jih rojeva uvajanje novega delovnika, varstvo otrok, pogoji dela in socialna politika.

ROZKA ŠKARJA:

»Prvič sem kri darovala pred 18. leti, to je leta 1965. Potem sem v okviru akcije KS Zlato polje darovala kri še 15 krat in dokler se bom dobro počutila, se bom akcij še naprej udeleževala.«

L. Colnar

Kmetica, delavka, pisateljica Polona Škrinjarjeva

Njene povesti diše po zemlji

Povabili so jo minuli petek v domači kulturni dom, ji dali skromno darilo ob dnevu žena. Ne, niso pozabili njeni sosedje, prijatelji, znanci, da imajo v svoji sredi pisateljico, ki je decembra radostno vzela v roke svojo prvo knjigo, kakor mati vzame v roke svoje komaj rojeno dete. Nepopisno srečna je bila tedaj. Ni metala naokrog svoje sreče, le kdo bi jo razumel... Celo njeni najbližji komajda razumejo njene sredi veselega rajanja nekam zazrte oči, le zamahnejo z roko, češ, naša Polona ima vedno pisanje v glavi.

»Zdaj bo več časa,« pravi skorajda razposajeno. Šola, pravzaprav tečaj za tehnično risarico je za njo. Zdaj bo več časa za pisanje seveda. Vedno meri čas tako. Vedno računa, koliko časa ji bo ostalo za pisanje. Četudi so to pozne večerne ure, ki se tako rade potegnejo v trdo noč.

Njen prvenec, roman Pavla, je decembra izšel pri Prešernovi družbi. Odtlej ste mnogi Pavlo prebrali, saj knjige Prešernove družbe odlikuje visoka naklada. Pavlo je moč prebrati v eni sapi. Po zemlji diši, kar nekako lepi se zemlja na Polonine besede. Zemlja je nepreklicno tu, ne moreš mimo, če si rasel z njo. Tako nepreklicno tu, da te prikljče celo iz daljine, bogate tujine. Prav v to razpetost med zemljo, ki potrebuje roke, da jo obračajo, in tovarno, ki mami s hitrim zaslužkom in z mrzlico boljše življenja, je ovila svojo zgodbo o Pavli. Razpetost, ki se samodejno vrne k zemlji, le da so preizkušnje težke. Preizkušnje, ki kot da so morale razbiti stoletja utečeno življenje kmetije. Današnje življenje torej. Ljudje, ki jih Polona Škrinjarjeva srečuje.

Komajda se je posušilo črnilo njene prve knjige, že je spleta novo zgodbo, ki je zrela za objavo. V Obzorniku jo bodo natiskali. »Kar pošlje, ji objavijo,« pravi Polonina mati in njene besede prežema ponos. Skorajda bi rekli, ne zgolj materinski, kajti Polonina mati rada vidi, da Polona piše, da ima pisanje v glavi, kakor pravi sama. Kajti Polona zajema iz njenega, njihovega življenja, iz

Izvoz edina svetla točka

Blejskemu LIP-u lani ni uspelo povečati proizvodnje, v skladišču pa je ostalo več izdelkov — Letošnje leto bo še težje, obrestovala pa se bo dolgotrajna usmerjenost v izvoz in zavolje tega kakovostni izdelki — Združitev z bohinj-skem Filbom ni uspela

Bled — Osipanje naložb kaj hitro občutijo lesarji, saj je prodaja oken, vrat, opažnih plošč in sorodnih izdelkov tesno navezana na gradnje. Zdajšnja kriza je toliko težja, ker je istočasno zajela tuji in domači trg, saj je v preteklosti kriza k nam prišla z zamudo. Na zunanjem trgu je cena lesa padla, zavoljo tega tudi izdelki iz lesa in tako so bile na primer opežne plošče blejskega LIP-a cenejše kar za 30 odstotkov. Na domačem trgu so cene določene, toda cenovne razlike so vse večje, zavoljo omejevanja naložb pa lesni izdelki ostajajo v skladiščih.

Lanski poslovni rezultat blejskega LIP-a zavoljo tega, pa tudi zavoljo lastnih vzrokov, ni bleščeč, kot so bili navajeni v preteklih letih. Do večjih zastojev ni prišlo, uspelo jim je obdržati raven proizvodnje iz leta 1981, s tem pa so načrtovani obseg proizvodnje 95 odstotno dosegli. Prodajni načrt so dosegli 91 odstotno, vsled česar so se krepko povečale zaloge, vrednostno kar za 32 odstotkov. Celotni prihodek je tako lani porabil le za 11 odstotkov, porabljen sredstva za 17 odstotkov, zato je bil dohodek le za 2 odstotka večji kot leto poprej.

Produktivnost je ostala na ravni leta 1981, na kar vplivajo tudi manjše serije izdelkov in uvajanje novih izdelkov. Velikih serij je vse manj in v blejskem LIP-u vse bolj delajo za znanega kupca. Lani jim je nekoliko uspelo zmanjšati bolezenske izostanke, popravili bodo normative, večje napore pa usmerjajo v prodajo, seveda predvsem izvoz. Letošnje leto bo še težje, ocenjujejo direktor Franc Bajt, saj se bodo razmere še bolj zaostriale. Prodaja v prvih letošnjih mesecih se kar te razmere zaradi kakovosti izdelkov, ki jih zavoljo tega lahko prodajo tudi na tuje. Prav dolgotrajna usmerjenost v izvoz, vsled česar so skrbno negovali kakovost izdelkov, bo letos reševala LIP, saj bodo na domačem trgu verjetno letos uspeli prodati še manj kot lani. Že vrsto let namreč na tuje prodajo za osem do deset milijonov dolarjev izdelkov. Lani je delež izvoza v celotnem prihodku predstavljal 20 odstotkov. Kako huda je konkurenca na tujem trgu pa pove podatek, da je za izvoz delalo 30 odstotkov tovarniških zmogljivosti.

Zaradi dokajšnjega deleža izvoza so bili lani osebni dohodki nad slovenskim povprečjem in v LIP-u so znašali 14.570 dinarjev. Ostali so v okvirih dogovora, večjih izplačil jim nizek porast dohodka ni dopuščal.

Veliko truda so lani v blejskem LIP-u vložili v združitev s Filbom iz Bohinjske Bistrice, vendar uspeha ni bilo, saj so se v Filbu delavci izrekli proti združitvi, s čimer so si morda zaprli vrata pred boljšo prihodnostjo. LIP ima namreč v Bohinjski Bistrici kovinsko delavnico, ki je nastala iz nekdanje vzdrževalne delavnice. Z združitvijo s Filbom, ki je prav tako kovinske stroje in izdeluje odsesovalne naprave, so nameravali uvesti kooperativno proizvodnjo s koroško firmo Springer in izdelovali delovne naprave in stroje za primarno obdelavo lesa, ki jih zdaj moramo uvažati.

M. Volčjak

življenja preprostih ljudi. Piše, da jo vsakdo razume. Tudi mati tako ve, da stavek lahko zapoje, da knjiga bogati življenje.

Zajeten šop papirjev ima Polona ob pisalnem stroju. Naučila se je tipkanja, da gre pisanje hitreje, posebej ko stavke znova in znova preoblikuje. Zajeten šop popisanih papirjev. Nastaja nova zgodba Grenko brinje.

»O, če ne bi imela mame,« se Polona smeje ozre k materi, »ne bi šlo, vse postori.« Pika in Tina, dvanaest in enajstletna deklica, imata malce grenak nasmeš. Njuna mami velikokrat nima časa, velikokrat je njena glava polna pisanja. Otroci pa seveda terjajo veliko, veliko časa. Polonin mož ne reče nobene, pogled mu je uprt v novo hišo, ki je zrasla ob stari. Sredi čudovito sončnega pobočja pod Pustim gradom v Lipnici, nedaleč od Radovljice. V naročju prelepe gorenjske pokrajine. »Vroče je

poleti,« pravi Pika. Ne ve, kako malo sonca je sredi mestnega betona, kako zadušljiva je s tovarniškim dimom napolnjena poletna vročina. »Spomladi je lepo, ko hrib diši po cvetočih češnjah,« počasi, skorajda sama sebi doda Tina in strese z dolgimi črnimi kitami. Oči se ji napolnijo z nedoumljivo zartostjo, ki je lastna njeni mami.

Kakšno nasprotje. Tovarniški trak, ki pozna le nenehno ponavljajoče se gibe, ponavljajoče se do otopelosti. Če misli ugredo predaleč, narede roke napako. Vse drugače roka suka pisalo, vse drugače se besede vlivajo na papir. Vse drugače so tihe ure, ko zaspi življenje v Lipnici, Polona pa je sama s svojimi papirji.

Kmečko dekle je Polona. Edinka. Kaj drugega ji je torej kazalo, kot da je ostala doma. Pojdi v šolo, dobro se učiš, so ji govorili. Toda Polona je imela rada pisanje, ne šol. Le kam naj bi šla. Rada ima življenje na vasi. Tako je nekaj let zašla v Iskrino tovarno v Lipnico. Počasi je vendarle začela misliti tudi na šolo. »To delo za tekočim trakom,« pravi preprosto, ne da bi lepila nanj slabe oznake. Postala je tehnična risarka.

Kaj je torej Polona? Vse hkrati. Četudi že toliko let dela v tovarni, po kmečko razmišlja, še vedno pre-dobro ve, kako mora človek zemljo oplojevati, da mu stotero daje. Tudi njeno pisanje je del njenega kmetiško delavskega vsakdana.

Imamo pisatelje, ki berejo knjige, da pišejo. Kdo ve, za koga? Imamo pisatelje, ki jih življenje prisili, da primejo za pero, ki pišejo zaradi svoje notranje nuje, ki svoja najgloblja občutja morajo povedati, ki zajemajo iz življenja.

Polona Škrinjarjeva zajema iz življenja preprostih ljudi, iz kme-tiškega življenja, ki ga danes živi toliko kmetij. Ne čaka na kritike, njeno zanj je pomembno, da njene stvari ljudje berejo. Zajema iz resničnega življenja, da njene povesti spet najdejo pot v resnično življenje.

M. Volčjak

GLAS — Ustanovitelji Glasa občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin — Izdaja časopisno podjetje Glas Kranj — Glavni urednik Igor Slavec — Odgovorni urednik Jože Košnjek — Novinarji: Leopoldina Bogataj, Danica Dolenc, Dušan Humer, Helena Jelovčan, Lea Mencinger, Stojan Sajc, Darinka Sedej, Marija Volčjak, Cveto Zaplotnik, Andrej Zalar in Danica Ziebir — Fotoreporter Franc Pordan — Tehnični urednik Marjan Ajdovec — Oblikovalci: Lojze Erjavac, Slavko Hain in Igor Kokalj — List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1955 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih. — Stevke TK kot poltednik, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Moše Pljakeja 1 — Tekoči račun pri SDK v Kranju številka Gorenjski tisk, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Moše Pljakeja 1 — Tekoči račun pri SDK v Kranju številka 51500-E03-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, redakcija 21-860, odgovorni urednik 21-835, tehnični urednik 21-835, komercialna, propa-ganda, računovodstvo 28-463, mali oglasi, naročnina 27-960 — Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72 — Polletna naročnina 350.— din.

Ostal bom na kmetiji

Kranj — Na informativnem dnevu, ki je bil za gorenjske osmošolce v četrtek, so mlade ljudi seznanili z možnostmi šolanja in zaposlitve v poklicu, za katerega so se odločili. Tudi v kranjskem Mlekarskem šolskem centru je bilo letos živahneje kot pretekla leta. Veliko zanimanja so mladi pokazali za poklic mlekarja, ki je v centru že tradicionalna usmeritev, še več pa jih je iskalo informacije o skoraj novi izobraževalni usmeritvi za kmetijca in kmetijskega tehnika. Mlekarski šolski center bo v tem šolskem letu sprejel v šolanje 90 dijakov, od tega 30 v skrajšane programe. To število pa seveda ni omejeno, saj jih zlasti kmetijska usmeritev sprejme lahko še več. Tri osmošolce, ki so se odločili ostati na zemlji in jo obdelovati z rokami in znanjem, smo povprašali o nagibih, ki so botrovali njihovi življenjski odločitvi.

znanja. V šoli ga bom že nekaj pridobila, nekaj pa ga da tudi nenehno ukvarjanje z zemljo. Danes mora kmet veliko znati, saj je tudi kmetijstvo silno napredovalo. V šoli se bom tri leta izobraževala za kmetijca, potem pa se bom morda zaposlila pri zadrugi, morda pa bom ostala doma. Štipendije namreč nimam.»

Anica Podlesnik iz Strahinja: »Doma imamo kmetijo, ne prav veliko, za katero starši računajo, da jo bom prevzela. Zdaj sem za gospodarjenje še premlada, manjka mi tudi

Jožica Rupar je doma s hribovske kmetije v Dolenji Žetini, tik pod Blegošem: »Za kmetovanje sem se odločila, ker imamo doma zemljo in me delo na njej veseli. Šolala se bom za kmetijca, kasneje bom morda nadaljevala na peti zahtevnostni stopnji, toda to je še odvisno od štipendije. Slednjih za prvi letnik namreč niso razpisali. Doma na kmetiji ne bom ostala, ker jo je po tradicionalnem dednem pravu prevzela že starejša sestra. Dela na zemlji se ne bojim, saj sem ga že od malega vajena. Malce me skrbi le to, kako bom zmogla šolo, delo na kmetiji in dolgo vožnjo, ki vsak dan vzame veliko časa.«

Peter Bolka iz Cerkelj ni kmečkega porekla, pa ga je vendarle pritegnil poklic kmetijskega tehnika: »Doma resda nimamo kmetije, vendar sem kmečko delo spoznal in vžljubil pri teti, kamor rad hodim pomagat. Živali imam rad, tudi na polje me vleče, najbolj pa me je seveda pritegnila kmetijska mehanizacija. S stroji znam kar dobro ravnati. Tudi starši, čeprav niso kmetje, mi odločitve niso branili. Pri KŽK sem zaprosil za štipendijo in se odločil. Vem, da mi ne bo žal.«

Gradbincem primanjkuje dela

Redka so pri nas gradbena podjetja, ki imajo že do 60 odstotkov za letošnje načrtovane programe dejavnosti pod streho. Pomanjkanje dela se v tej panogi vleče že tretje leto, letos pa se razmere še poslabšujejo. Zato so delegati izvršnega odbora skupščine splošnega združenega gradbeništva in industrije gradbenega materiala Jugoslavije na nedavni seji opozorili, da je treba čimprej sprejeti ukrepe, s katerimi bi omilili brezposelnost in olajšali težaven gospodarski položaj panoge.

Zavzeli so se, da bi določili program gradnje najpomembnejših objektov v energetiki, magistralnem prometu, v agroindustriji, proizvodnji surovin in v panogah, ki neposredno prispevajo k večjemu izvozu. Gradbinci so še posebej opozorili, da bi v skladu z veljavnimi zakonskimi predpisi morali zagotoviti tudi denar za te objekte. Sicer bo spet vse skupaj ostalo zgolj pri deklaracijah, saj so na primer že davno določili prednostne objekte, ostalo pa je zgolj pri načelih.

Predlagajo 20-odstotno podražitev

V začetku minulega tedna je skupščina skupnosti jugoslovanskega ptt prometa sklenila predlagati zveznemu izvršnemu svetu podražitev svojih storitev. Predlagajo, da bi se s 1. aprilom pisma do 20 gramov podražila od sedanjih 4 na 6 dinarjev, pisma od 20 do 50 gramov s 5,70 na 8,60 dinarja, pisma, težja od 50 gramov, pa za vsake 50 gramov z 0,80 na 1,20 dinarja. Dopisnice naj bi se s 3 dinarjev podražile na 4,5 dinarja.

Prav tako so predlagali, da se podražijo telefonski impulzi za 0,20 dinarja. Mesečna telefonska naročnina je zdaj po republikah različna, v prihodnje pa naj bi bila enaka za vso državo. Predlog je, da bi znašala 220 dinarjev, za dvojni priključek pa naj bi bila enotna cena 165,5 dinarja. Da bi uskladili cene v mednarodnem prometu, so tudi sklenili, da se bodo telefonske storitve podražile povprečno za 20 odstotkov.

Izvoz prinaša več dohodka

Tekstilna industrija dobi na tujem trgu za svoje izdelke približno tretjino manj kot doma — V kranjskem IBI-ju so izvozili 40 odstotkov proizvodnje in pri tem zaslužili več, kot če bi prodajali doma

Iz Slovenije bi se najbolj splačalo izvažati žagan les, ker dosegamo z njegovo prodajo na tujem osemdeset odstotkov višjo ceno kot doma, izdelke strojegradnje lahko prodamo za 23 odstotkov dražje, tudi kemična in prometna sredstva se v tujini prodajajo dražje. Najslabše se je odrezala proizvodnja nekovin, ki na tujem zasluži kar dvakrat manj kot doma, v tekstilni industriji pa so cene na tujem v povprečju za tretjino nižje. Tudi papirna in elektroindustrija prodajata z izgubo.

V kranjskem Ibiu, kjer stroje izkoriščajo 95-odstotno in kjer je kar 99 odstotkov blaga prve kvalitete, dosegajo boljše rezultate v izvozu kot s prodajo doma, kar potrjujejo tudi lanski rezultati gospodarjenja, ki so izredno dobri ne le za tekstilno, temveč za vso industrijo. Če pa bi naredili le 95 odstotkov blaga prve kvalitete ob 80-odstotnem izkoriščanju strojev, bi bil izvoz zanje poguben, saj bi jim izguba pri izvozu pobrala ves dohodek. Vzrok za slab izkupiček v tujini, kjer so seveda priznane le svetovne cene in kjer ne priznavajo stroškov zaradi nizke produktivnosti in visokih stroškov, je v večini panog torej v slabši organizaciji dela in predvsem v prenizki produktivnosti.

V Ibiu so lani izvozili 6,2 milijona kvadratnih metrov blaga in zanj iztržili 8,5 milijona dolarjev ali 40 odstotkov celotnega prihodka. Izvoz na zaposlenega se je povzpela na 17.000 dolarjev, kar je petkrat več, kot je povprečje v jugoslovanski tekstilni industriji, hkrati pa so uvoz z izvozom kar trikrat presegli. Vse to je plod dolgoletnega prizadevanja dela in lastne inventivne dejavnosti kot tudi dobrih poslovnih odločitev. Rešitev za večji obseg proizvodnje niso nikdar iskali v novih naložbah, s katerimi bi širili svoje zmogljivosti, temveč v boljšem izkoriščanju lastnih zmogljivosti in specializaciji proizvodnje. IBI se je specializiral v proizvodnjo žakardskih tkanin. Zaradi visoke produktivnosti dela, ki jo omogoča tako zastavljen proizvodni proces, da je izkoriščenost strojev optimalna in specializacija, dosegajo na tujih trgih le za malenkost nižje cene kot doma, toda skupaj z izvozno premijo je dohodek od izvoza celo večji kot na domačem trgu. Zaradi visokega izvoza so zato dobri tudi finančni rezultati. Ustvarili so milijardo dinarjev celotnega prihodka, 470 milijonov dinarjev dohodka, od česar so kar 250 milijonov namenili za amortizacijo in sklade. Ob tem velja poudariti tudi uspehu primerne osebne dohodka, saj so delavci v povprečju zaslužili kar 21.000 dinarjev mesečno.

Za letošnji načrtujejo izvoz 6,8 milijona kvadratnih metrov blaga oziroma polovico proizvodnje. L. B.

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRANJ

Brezposelnost in zaposlenost

Konec decembra lani je bilo pri Skupnosti za zaposlovanje Gorenjske prijavljenih 1032 iskalcev zaposlitve, kar je v primerjavi z decembrom 1981 za 225 več oziroma za 28 odstotkov. Po občinah je bilo število brezposelnih naslednje: Jesenice 185, Kranj 413, Radovljica 245, Škofja Loka 142 in Trzin 47. Čeprav je naraščanje števila brezposelnih posledica umiritve rasti zaposlenosti, za sedaj še ni problematična, saj predstavljajo brezposelni glede na vse zaposlene na Gorenjskem 1,3 odstotka, kar je manj kot v republiki Sloveniji (v novembru 1,95 odstotka). Vendar pa je brezposelnost na Gorenjskem v preteklem letu pora-

sla relativno bolj kot pa v Sloveniji. V republiki je bilo konec decembra lani brezposelnih 16.043 oseb. Poudariti pa velja, da se spreminja izobrazbena struktura brezposelnih in da se povečuje delež brezposelnih s strokovno izobrazbo. Od vseh iskalcev zaposlitve je bila polovica starih do 26 let. Več kot eno leto čaka na zaposlitev 29 odstotkov vseh prijavljenih. Ta odstotek dalje čakalne dobe na zaposlitev je povezan z dejstvom, da je skoraj tretjina težje zaposljiva zaradi različnih psihofizičnih motenj ali drugih razlogov.

Za preteklo leto je značilna zelo umirjena rast zaposlenosti, saj se je na Gorenjskem povprečno število zaposlenih povečalo le za 0,6 odstotka, v posameznih občinah pa takole: Jesenice nič, Kranj 0,9 odstotka, Radovljica 0,8 odstotka, Škofja Loka 0,7 odstotka, Trzin 0,3 odstotka. V preteklem letu je bilo na Gorenjskem zaposlenih 81.560 delavcev, od tega 86 odstotkov v gospodarstvu (industriji 54 odstotkov) v negospodarstvu pa 11 odstotkov. Na področju samostojnega osebnega dela je bilo zaposlenih nekaj manj kot 3 odstotke vseh zaposlenih v regiji. Število zaposlenih decembra lani je bilo v primerjavi z decembrom 1981 manjše za okoli 370 delavcev ali 0,4 odstotka.

Iz podatkov lahko zaključimo, da z občinskimi rešitvami določene stopnje rasti zaposlenosti niso bile dosežene v nobeni gorenjski občini, približale pa so se. O še večjih odstopanjih pa bi lahko govorili, če upoštevamo napovedi organizacij združenega dela, ki pa se zaradi težjih pogojev gospodarjenja (delno tudi nerealnega planiranja) niso mogle uresničiti.

Mimi Pintar

Neki razpravi ob rob

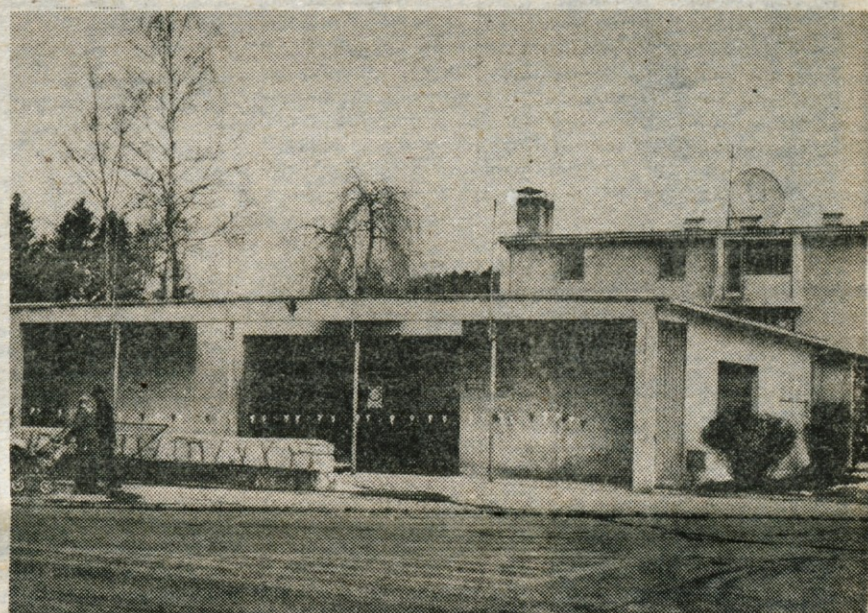
Mladini ostane le gostilna

Približno dve desetletji sta od tedaj, ko smo v škofovskem komiteju zveze mladine veliko razpravljali o problemu pomanjkanja primernih prostorov, kjer bi se mladina shajala, pripravljala kulturne in športne prireditve, skratka, kjer bi se mladi lahko o čem pogovorili, organizirali rekreacijo ali dejavnost dramskega krožka. Tedaj je bila v Škofji Loki le gimnazija, ki je imela le učilnice, od tega eno v kleti pa nič drugega, bila prenapolnjena osnovna šola z dvoimenskimi poukom in poklicna šola, kjer so bile tudi le učilnice zapolnjene od jutra do večera. Sredi mesta, za kinom Sora pa je bila telovadnica TVD Partizana, kjer smo imeli telovadbo, saj druge telovadnice tedaj v Škofji Loki ni bilo in kjer je bilo vsako leto brucovanje ter sem in tja ples. To pa je bilo vse. In imeli smo, to je tudi treba povedati, sobo trikrat štiri, kjer je bil sedež Komiteja občinske organizacije zveze mladine.

Kot da bi nekdo zavrtel posnetek razprave izpred dvajsetih let, se je zdela pred nekaj dnevi razprava mladinske funkcije na nekem posvetu. V Loki ostane mladini le gostilna. Zato smo pričali pijančevanju in celo narkomaniji. Mladina se nima kje sestajati, zato ni aktivna.

Nekako čudno je izzvenela že sama razprava, saj smo jo poslušali v eni najlepših stavb na Slovenskem, namenjeni mladini: v večnamenski dvorani Centra usmerjenega izobraževanja v Škofji Loki, kjer je prav gotovo dovolj prostora za najrazličnejše dejavnosti, krožke, sestanke, seminarje, prireditve. Le organizirati bi jih bilo treba. Jedinica dijaškega doma je kaj primerna za mladinski ples, četudi vsako soboto. Takoj zraven stoji športna dvorana Poden, ki jo v veliki meri uporablja prav mladina, seveda ob organizirani rekreaciji. Tu so še šole na Trati, pa v Podlubniku, pa tudi v Solski ulici, ki so ob večerih prazne. Tu je končno na voljo še vedno sedaj zapuščena dvorana Partizana na Mestnem trgu, ki bi jo občinska skupščina prav gotovo z veseljem namenila koristnejši uporabi, kot je skladiščenje, če je sploh kaj v njej. Tudi taborniški dom ostaja pogosto osamljen. Res pa ni nekega posebnega doma mladinske organizacije oziroma nima Škofja Loka posebnega družbenega doma, kjer bi lahko pripravljali izobraževanje, seminarje, sestanke, če je za to Dom zveze borcev pretesen. Toda ob praznih učilnicah na Podnu popoldne, bi bilo to le podvajanje zmogljivosti.

L. Bogataj

V Radovljici bodo povečali pošto — Radovljčani zdaj hodijo na pošto v stavbo Čebelica, saj so po nekajletnih prizadevanjih vendarle začeli preurejati radovljiško pošto. Zaradi vse večjega prometa je postala pretesna in ko bodo dela do dneva republike nared, bo imela radovljiška pošta trikrat večjo površino. Primanjkovalo je predvsem prostora za okenca, telefonske govorilnice, poštne predale, zaradi utišenosti so imeli težave s paketi. Gradbena dela bodo veljala okoli 30 milijonov dinarjev, ki jih bodo zbrali Podjetje za PTT promet Kranj in njegova temeljna organizacija v Radovljici ter skupnost za PTT promet Gorenjske. V Radovljici bodo v prihodnjih letih zgradili še poslopje za avtomatsko pošto centralo. M. V.

Slaba ribogojjska letina

Minulo leto za ribiče ni bilo najbolj uspešno. Težave so se začele že v začetku leta v domala vseh slovenskih ribogojnicah. Temperatura vode spomladi je bila izredno nizka, temu pa je sledilo še pomanjkanje ribje krme. Zato so imeli v ribogojnicah veliko težav. Precejšnjo škodo so potem povzročile tudi visoke vode jeseni oziroma ob koncu leta v gojitvenih potokih.

Temu primerno je sklenila minulo leto tudi kranjska ribiška družina, ki ima zdaj okrog 530 članov. Na letnih zborih pa niso razpravljali le o lanskem delu in poslovanju, ampak so se dogovorili tudi za letošnje naloge. Med osnovne so si začrtali ureditev problema Most in problem izgradnje kanalizacije mesta Kranja. Oboje je povezano z gradnjo hidroelektrarne Mavčiče. Kar zadeva mavčičsko elektrarno, bo najprej treba rešiti ribjo stezo.

Obeta pa se še ena težava. Letos se bodo namreč začela dela na projektu Parovnice oziroma urejanje porečja Rupenščice. To bo kranjski ribiški družini zmanjšalo vzrejo v lastnih varstvenih potokih. Po drugi

strani pa imajo veliko težav z rejo šarenke v Besnici zaradi pomanjkanja uvožene ribje moke. Vendar vseeno upajo, da bodo te probleme nekako razrešili.

Na zborih so se dogovorili tudi za nekatere čisto konkretne akcije. Tako bodo ta in prihodnje mesece tako imenovane delovne akcije čiščenja potokov in sicer 19. marca za revir Kokra in Sava, 26. marca pa akcija čiščenja v Zbiljah. Sredi aprila bo ob Zbiljskem jezeru akcija vzdrževanja poti, sredi maja pa v gojitvenih potokih akcija gradnje prago in druga vzdrževalna dela. Vse akcije so organizirane za člane in mladince, za pripravnike pa so obvezne. Seveda pa ribiška družina vabi k sodelovanju tudi krajevne skupnosti na omenjenih območjih.

Tako kot vsako leto bosta prihodnji mesec na programu tudi dve tekmovanji. 23. aprila bo v bajerju Bobovec tekmovanje v ulovu rib s plovcem za člane mladinske sekcije, 24. aprila pa enako tekmovanje in na istem kraju za člane.

A. Žalar

TUDI TO SE ZGODI

Na prazne ali napol prazne kavlje v mesnicah smo se bolj ali manj navadili. Mesa primanjkuje in verjetno tudi zadnje podražitve mesa in mesnih izdelkov ne bodo bistveno izboljšale založenosti mesnic. Živine in mesa bo več, če bomo pridelali več boljše

krme, če bomo natančneje opredelili soodgovornost rejcev, pospeševalne službe, veterinarskih zavodov, klavnic... če bomo uskladili cene in primerno spodbujali prirejo. Nekateri menijo drugače. Na nedavnem predavanju o rezervah hrane v eni od krajevnih skupnosti smo slišali, da mesa v kranjski občini primanjkuje, ker je precejšnje število telic zlomilo noge?! (cz)

Modna sivina na naših ulicah

Moda je čudna stvar. Hitro se spreminja, skoraj tako hitro kot vreme. Če so bile še včeraj na višku ravne linije, lahko že danes vladajo udobne športne oblike, jutri morda spet razkošno nabrane.

Moda deset let pred svojim časom je nespodobna, deset let kasneje je ostudna, pravijo. Zato bolj ali manj vsi spoštujemo modne zapovedi, jim sledimo in na tiho tarnamo, ko spravljamo v najgloblji predal še čisto »dobro« obliko ali čevljev, ker

ne gre več v korak s časom.

Seveda nam ne gre za »visoko« modo, kot jo narekujejo najvidnejši francoski ali italijanski kreatorji. Radi pa imamo lepa, udobna in tudi modna oblačila za kolikortoliko sprejemljivo ceno.

Žal se navadno naše želje sprevržejo v nezadovoljstvo, ko v trgovinah zaman stikamo za najnovejšimi modnimi vzorci blaga, za oblekami, kakršne smo opazili v tujih revijah, za barvno usklajenimi dodatki, ki bi poživili sicer enostaven model. Jezimo se nad trgovci, češ da ne sledijo modnim gibanjem, da ne ponudijo izdelkov, ki so jih proizvajalci predstavili na modni reviji ali sejmu mode.

V pogovoru o domači modi, ki so se ga udeležili Vinko Martinjak, direktor Gorenjskih oblačil iz Kranja, Francka Lapuh, vodja marketinga v radovljški Almiri, Zvonka Čuk, vodja prodaje, in Stana Zupanc, vodja razvojnega oddelka v blejskih Vezeninah ter Janez Jazbec, direktor Korine temeljne organizacije Globus v Kranju, nismo govorili o modi, kakršno prinašata pomlad in poletje, niti o modnih napovedih za naslednjo jesen in zimo.

Poiskati smo želeli predvsem korenine pomanjkanja mode v naših prodajalnah. So krivi proizvajalci, ki niso sposobni oblikovati oziroma si ne upajo ponuditi dovolj modnih izdelkov tudi domačim kupcem, ali pa trgovci, ki se bojijo tveganja? Dejstvo je, da so ulice gorenjskih mest, Kranja, na primer, neprimerno bolj sive, enolične kot beograjske, na primer, ki se Gorenjcu včasih zdijo kot modna pista.

VINKO MARTINJAK: Kranj je industrijsko, delavsko mesto. Delavci se redko modno oblačijo, morda le zvečer in ob posebnih priložnostih. Primerjave z Beogradom, ki je milijonsko mesto, poslovno, trgovsko, kulturno, zabavno stičišče, ne more zdržati.

V Beogradu je tudi precej več butikov kot pri nas. Butiki so veliko bolj svobodni pri oblikovanju cen kot konfekcijska industrija, čeprav jih zadnje čase tudi skušamo spraviti pod nadzorstvo. Kadar bomo lahko sprostili cene, bomo tudi mi ponudili modnejše izdelke. Moda se pri nas menja samo dvakrat na leto. Večjega števila kolekcij si ob zamrznjenih cenah ne moremo privoščiti, čeprav imamo sposobne kreatorje, o čemer pričča tudi naš uspešen prodor na zunanji trg. Je pa tu še drug problem, ki je značilen za Gorenjsko oziroma Slovenijo bolj kot za južnejše kraje. Delavci različno zaslužijo in različno zapravljamo za služek. Mi ga zelo redko za modo.

ZVONKA ČUK: V Vezeninah delamo svečane vezene modele. Res je, da jih veliko več prodamo v drugih republikah, kjer so ženske rade lepe, moderne in ne gledajo toliko na ceno kot Slovenke.

FRANCKA LAPUH: Alмира na vseh sejmišnih modnih prikazih celotno zbirko vzorcev. Neprimerno večje povpraševanje po modnih pleteninah je v Beogradu kot v Ljubljani, od koder ob koncu sezone večkrat dobivamo celo vrnjene zaloge. Zelo pomembno vlogo pri prodaji igra ponudba v naših trgovinah, ki mode ne poudarja

dovolj. Izložbe so puste, izdelki zloženi na policah ali stisnjeni na obešalnikih, skratka nepregledno predstavljani in v taki gneči jih kupci prav lahko prezrejo. Druga stvar je informiranost o modi in sploh sprejemanje mode. Slovenci precej drugače gledamo na modo, taka je že naša narava, kot drugi narodi. Nismo vzgojeni.

STANA ZUPANC: Povprečni Slovenki ni nujno, da se modno oblači. Kultura oblačenja je pri nas zapostavljena, zato moda nikakor ni samo stvar denarja, ampak predvsem vzgoje. Poglejmo naše in tuje izložbe; razlika je občutna. Opažam pa nagnjenost k modi pri mladini in to je spodbudno.

VINKO MARTINJAK: Naše meje s svetom so se zaprle. Modnih informacij je vedno manj. Četudi se bomo proizvajalci priklopili do novih blag in modelov, jih predstavili potrošnikom, je vprašanje, če jih bodo sprejeli. Morda šele naslednje leto.

JANEZ JAZBEC: Bistveno je, o kakšni modi govorimo. O ekstravagančni, ki jo ponujajo butiki, najbrž ne. Ženske seveda želijo biti lepo in modno oblačene. Ker je trgovina večkrat izpostavljena kot kritična točka, moram pojasniti način kupovanja izdelkov. Kupujemo najmanj za pol leta naprej, torej moramo že zdaj vedeti, kakšne so modne tendence za naslednjo sezono.

Žal tega ne vemo. Ker so informacije slabe, poslovoje neradi tvegajo. Modne izdelke kupujejo v manjših količinah, ki pa, to smo ugotovili lani, najprej zginijo s polic. Zakaj potem takem ne naročimo večjih količin? Po eni strani ne želimo uniformiranosti na ulicah, po drugi pa ne poslovnega tveganja. Zgodilo se je že, da smo zavestno kupili z zmajem nagrajene izdelke, vendar smo jih morali razprodati. Res pa je, da je na sejmiščnem pokazano modo vse težje najti v trgovinah. Ne sme-

blag, različne so samo oblike, dodatki.

STANA ZUPANC: Naši kreatorji pogrešajo predvsem jasno informacijo o modi za naprej. Razvoj kolekcije zahteva čas. Trenutno oblikujemo kolekcijo za prihodnje leto, tako daleč naprej pa je izredno težko vedeti, ali bomo zdeli ali zgrešili modna gibanja.

VINKO MARTINJAK: Kadar ni konkurence, ni potrebe po spreminjanju. Metražerji se sicer trudijo, vendar ni pravega učinka. Za primer vzemimo Zahodno Nemčijo, ki načrtno uvozi skoraj tretjino blaga z vseh koncev sveta. S tem prisili svojo metražno industrijo h konkurenčnosti. Podobno bi morali ravnati tudi pri nas, seveda pa zaščititi domačo industrijo in uvoziti morda le deset, dvajset odstotkov blaga. Žal smo konfekcionari nemočni. Domače blago, posebno za ženske obleke, ni niti dovolj kvalitetno niti modno, kar nas ovira tudi pri izvozu. S klasičnim izvozom ne moremo uspeti, zato sprejemamo za izvoz blago v dodelavo po skicah tujih kreatorjev.

FRANCKA LAPUH: Mi smo v nekoliko ugodnejšem položaju kot konfekcionari, ker sami delamo odlične in imamo pravočasne informacije. V zadnjem obdobju si uspešno pomagamo z domačo volno, ki je modna. Ko smo primerjali naše izdelke s tujimi, smo ugotovili, da bi jih prav tako kot v Ljubljani lahko predstavili v Parizu.

JANEZ JAZBEC: Moda zahteva fleksibilnost. Zato so pletilci v prednosti pred konfekcionari, ki čakajo na počasne metražerje. To opažamo tudi trgovci pri sklepanju pogodb. Modne metraže ni mogoče kupiti pravočasno. Menim, da modni razvoj zavira predvsem metražna industrija.

FRANCKA LAPUH: Modni oblikovalci morajo ob pomanjkanju kvalitetnih materialov neprimer-

no več naporov vlagati v oplemenitenje. Prej smo imeli dobre materiale in smo lahko obdržali enostavne linije, zdaj je potrebna večja domiselnost pri oblikovanju.

STANA ZUPANC: Za modne izdelke bi morali sprostiti cene. Stroški modne kolekcije so zaradi majhnih količin in hitre spreminljivosti veliko višji kot pri klasični konfekciji.

VINKO MARTINJAK: Prav zaradi visokih stroškov in zamrznjenih cen se usmerjamo bolj v serijsko proizvodnjo. V tujini delajo štiri kolekcije na leto, torej štirikrat prodajajo. Mi le dvakrat. Pa še pri tem se borimo za materiale, ki jih doma ni dovolj oziroma niso dobri. Zato želimo čimprej sprostitev cen. Kljub pomanjkanju materialov lahko rečem, da smo sposobni ponuditi modne izdelke. Vendar pa moda ne more v nedogled čakati na nove cene. Prej bi propadla. Cene v naši panogi bi bile lahko celo proste, saj je ponudba večja od povpraševanja in bi konkurenca preprečevala zaslužkarske težnje.

JANEZ JAZBEC: S tem se ne bi povsem strinjal. Za lansko jesen in zimo smo ugotovili, da najprej poidejo dražji, lepši, modnejši izdelki. Edini problem je, ker jih nismo mogli ponaročati.

FRANCKA LAPUH: Pa smo spet pri informaciji. Trgovci so premalo seznanjeni z modo, seveda pa ne morejo naročiti po kapljicah.

VINKO MARTINJAK: Predelovalci režemo kruh trgovcem z rabati. Če bi oni oblikovali cene — potem seveda ni vračanja v proizvodnjo — bi neprimerno več tvegali, vendar pa bi bili lahko bolj konkurenčni in modni.

JANEZ JAZBEC: Informacije iščemo predvsem iz obvestil o svetovnih sejmišnih, vendar to ni pravo nadomestilo za »živo« sliko. Modne izdelke je treba dovolj zgodaj videti, in to stalno, da obdržimo modno nit. Te možnosti trgovci zdaj nimamo. Zato je problem rizika v nabavi pri modnih izdelkih še toliko bolj prisoten. Proizvajalci tvegajo, ali bo kolekcija dobra ali slaba. Mi pa le moramo izbrati in reči: ta izdelek bomo kupili v taki in taki količini. Razen tega

pa so zadnje čase vse večje razlike med naročili in dobavami. Proizvajalci za določen izdelek, ki smo ga naročili, ne dobijo pravih materialov. Nadomestijo jih z drugimi, mi pa moramo sprejeti ali zavrniti. Žal lahko vedno manj izbiramo. Ne razumem, da družba razpoveduje »živo« informacijo o modi zaradi dveh, treh inozemskih dnevnic, na drugi strani pa dovoli dohodkovni izpad v trgovini, ki gre lahko v krepke milijone dinarjev.

VINKO MARTINJAK: Mladi so dobro seznanjeni z modo, ker jih zanima in jo imajo radi. Vendar pa jih je premalo, ki zahtevajo modne izdelke. Večina je tiho. Prav za to večino pa delamo, od nje živimo.

JANEZ JAZBEC: Večkrat slišim, češ koliko dobi trgovina na račun rizika in da so izdelki zato tako dragi. Menim, da je modna konfekcija še prepoceni v primerjavi s klasičnim blagom. Torej gre ves riziko na račun mode, za katero sistem ne dovoljuje višjih, realnejših cen.

VINKO MARTINJAK: Kakšna je prihodnost naše mode. Če bo šlo usmerjeno izobraževanje tako naprej, v desetih letih modne konfekcije ne bo več. Dva tedna prakse za učence je premalo. Po treh letih šolanja moramo dobiti sposobnega konfekcionarja, saj ustvarjajo njegovi prsti, ne stroji. Zato je usmerjeno izobraževanje vrglo konfekcijsko industrijo korak nazaj. Kot da ta veja v Jugoslaviji ne bi bila pomembna, tudi razvojno, in ne bi prinašala precejšnjega deleža deviz.

JANEZ JAZBEC: Če bo trgovina hotela čim več prodati, bomo morali začeti drugače gledati na modo in cene. Druga izhoda ne vidim. S povečanim izvozom pa bo morala industrija nameniti del deviz tudi za uvoz materialov za modno proizvodnjo, namenjeno tujemu in domačemu trgu.

Vinko Martinjak

Janez Jazbec

Stana Zupanc

Francka Lapuh

Zvonka Čuk

mo mimo težav proizvajalcev, ki imajo vedno manj kvalitetnih materialov. Pričnan sem, da je naša predelovalna industrija sposobna narediti dobre in modne izdelke. Trenutno pa so na domačem trgu metražerji dobili monopol, ker konfekcionari ne morejo blaga uvažati. Torej so vsi izdelki iz enakih

no več naporov vlagati v oplemenitenje. Prej smo imeli dobre materiale in smo lahko obdržali enostavne linije, zdaj je potrebna večja domiselnost pri oblikovanju.

STANA ZUPANC: Za modne izdelke bi morali sprostiti cene. Stroški modne kolekcije so zaradi majhnih količin in hitre

Če na kratko strnemo ugotovitve, predvsem zaradi prepozne in skope informacije naši proizvajalci, trgovci in tudi kupci bolj ali manj uspešno lovijo korak s svetovnimi modnimi gibanji. Starim težavam se zdaj pridružuje še pomanjkanje kvalitetnih in modnih osnovnih materialov, na šibko založenost trgovin z modnimi izdelki pa nespodbudno vpliva tudi okoreli cenovni sistem. Obeti, da bi z naših ulic pregnali sivino v oblačenju, so torej vse slabši.

H. Jelovčan

Kranjska zborovska revija 1983

Bera slabša od pričakovane

(nadaljevanje)

Od moškega pevskega zbora Obrtnik Kranj, ki ga vodi dirigent Janez Foršek, smo si vsi skupaj obetali napredek, korak naprej v programski zasnovi in v interpretacijskih zmogljivostih. Vsaj na tem nastopu ni bilo tako, vzroke pa najbolje pozna jo v zboru samem. Ni se podiralo, a pesmi so zvenele premalo doživeto. Za revijo pa bi bilo prav gotovo dobro izbrati tudi kaj manj izvajanega. To je pač ena od nalog zborov s šolanimi dirigenti.

To je storil — ne s preveč srečno roko — Alojz Lazar z moškim zborom Tugo Vidmar Kranj. Lotil se je novitete, Gobčeve priredbe Prav lepo, frišno jutro, ki v razgibanem stavku vključuje tudi solista in kvartet. Take stvari v ljubiteljskih zborih ne zvenijo zmeraj dobro, zato je pametneje ogniti se jim, ali vsaj ne prezgodaj iti z njimi na oder. Videti je bilo, da so se pevci s pesmijo potrudili, ni se pa še dovolj posrečila. Prav bo, če se bo dirigent tudi v prihodnje še posvetoval s poznavalci, ki jih v Kranju je nekaj. Druge poti k izboljšavi glasovnih in muzikalnih sposobnosti skoraj ni, volje pa tudi ne manjka — dirigentu že ne, pevcem najbrž tudi ne.

Mešani pevski zbor KUD Valentin Kokalj Visoko z dirigentko Marijo Kos je presenetil pred dvema letoma. Je zdaj v neizogibni krizi ali pa je zahtevnost pesmi omajala prepričljivost nastopa? Mozartov Ave verum je bil še daleč od intonacijske točnosti, za Gobčovo noviteto pa je bila ta revija prezgodaj. Kljub vsemu je bil nastop tak, da je treba verjeti v moč, ki jo vodja in zbor vlagata v delo.

Glasbeno društvo Orfej Kranj z vodjem Janezom Močnikom napoveduje iskanje novih zvočnih podob, kar je treba sprejeti s pohvalo. Komorna pevska skupina ima ob sebi še majhno instrumentalno zasedbo. Ansambel je še na začetku, a je ob izkušenem učitelju in preverjenih devicah že dal vedeti, da je njegova prihodnost obetavna. Nastop v Cerkljah je vendarle postavil nekaj vprašanj. Kakšna naj bo programska usmeritev? (Izbira za revijo — Arcadelt, dve slovenski ljudski in libanonska — je bila nekam heterogena.) Kakšna bo instrumentalna spremljava — stalna ali prilagodljiva? Ne bo menjavanje zasedbe (moška ali mešana, s spremljavo ali brez) škodilo enovitemu razvoju? Ni pa dvoma, da bodo Orfejevi nastopi dobrodošla poživitev.

Starosta zborovodij, ki že dolga leta vztrajajo v včasih tudi nevhvaležnem in nenehno javnemu mnenju podvrženem delu, je Julijana Mandelj. Njen mešani pevski zbor KUD Svoboda Primskovo je bil letos precej boljši kot lani. Pesmi niso bile zelo zahtevne, zato pa do-

volj prikupno zapete, z nakazanimi muzikalnimi vzgibi.

Zlepa ne pride na zeleno vejo vokalna skupina, ki se ji zasedba velikokrat menja. To se žal dogaja vokalnemu oktetu Kranj, ki ga zdaj vodi Peter Bogataj. Vedno znova dokazuje lepe, šolane pevske sposobnosti, a menjave ga ustavljajo v umetniški rasti. Kot vsi podobni manjši sestavi pa se mora (?) dostikrat spoprijemati s skladbami, katerih zborovska zasnova presega njihov komorni zvok. Takega, in to dovolj prikupnega, ima ta oktet. Želimo pa mu večje stalnosti in nartnejše ter bolj izvirne izbire pesmi.

Oktet Vigred Predoslje, ki ga vodi Nace Gorjanc, s svojim nastopom ni ne razočaral ne posebno presenetil. Pametno se drži razpoložljive zvokovne osnove in v njenem okviru išče pot do dobrih izvedb. Razumljivo je, da skoraj noben zbor ne more in noče mimo Venturinijeve pesmi Nocoj pa, oh, nocoj, vendar je njen solo glasovno zahtevnejši, kakor je morda videti. Zato bi bilo za revijo bolje vzeti kaj drugega. Ob tej priložnosti je oktetu Vigred najbolje uspela Jamniška, v kateri so se z razgibanostjo dodobra približali hudomušni vsebini.

Mešani pevski zbor Iskra Kranj z zborovodjem Markom Studnom se že loteva skladb zahtevnejših kompozicijskih prijemov. Prava interpretacija nekako še ne more zažveti, čeprav je zvok zbora poln in spodbuden, a je še premalo prečiščen. To je bilo čutiti najbolj pri Sivčevi in Lebičevi skladbi; boljši so bili Srebotnjakovi Bori, ki s svojo razširjenostjo najbrž olajšujejo pot med pevce in na oder.

Nonet Sava Kranj, ki ga vodi Jože Mohar, se kar uspešno spoprijema z zvočno in izrazno zahtevnejšimi skladbami (Mokranjac, Foerster, Vremšak). Okteti in podobne manjše skupine rade segajo po uspešnicah Slovenskega okteta; ker pa so mnoge teh skladb pisane za večje zборе, se pevci malih dostikrat znajdejo v škripcih. Nonet je pel razgibano v dinamiki in pempih, razen v tretji pesmi tudi intonacijsko dovolj zanesljivo, a se je treba sprijazniti z dejstvom, da podobne pesmi prav zaživijo šele v močnejši zasedbi, kjer se nekatere težave tega ali onega pevca izgubijo v složni zvočnosti.

Akademski pevski zbor France Prešeren Kranj z dirigentom Tomažem Faganelom še naprej ostaja zbor, ki med vsemi na Gorenjskem zmore največ, pa čeravno zadnji nastop ni bil tak, kot od njega pričakujemo (težko je reči zahtevamo). Izkušnje nas učijo, da zbori na svoji poti ne gredo le navzgor; običajno je, da doživljajo občasno tudi obdobja zastoja. (Do tega imajo — ne gre drugače — kar pravico!) Morebiti je

bil Prešernov zbor med tistimi, ki jim zgodnji termin revije ni ustrežal. Zbori so sredi delovne sezone. Stare pesmi so bolj ali manj odložili, novih še nimajo v »malem prstu«. Lipovski skladbi je manjkala tista nadgradnja, ki solidni izvedbi doda večjo intenziteto in prepričljivost. Samostojnost pevskih linij pri Slavenškem se še ni povsem ujela v eno skupno hotenje, Adamičeva pesem pa je že dalje slutiti tisto izrazno igrivost, ki ji daje čar.

Zbor drugega gostitelja, moški pevski zbor Davorin Jenko z dirigentom Jožefom Močnikom si je nabral že lepo bero delovnih sezon in dobrega slovesa. Vztrajanje v dovolj samosvoji izbiri bogatega pesemskega repertoarja ga je dvignilo, da zmore marsikakšno težavnost zborovskega stavka. Morda je res, da v zadnjem času zvokovno ni veliko napredoval, dodelal pa si je nekatere druge izrazne prvine. Pesem Pričasten je pokazala skladatelja Jenka z manj znane strani, vendar bi bolj kot na revijo spadala na kakšen stilni koncert.

Vrednost nastopov je nihala, nekateri so bili boljši kot lani, drugi slabši. Zapisane besede naj bi spodbujale in pohvale, nikakor obsojale; so pa če del tistega, kar si je ta ali oni poslušalec vtisnil v spomin. Ostaja možnost primerjave in dialoga.

EG

S knjižne police Verženci Marka Golarja

Med zadnjimi novostmi v književni zbirki za mladino Sinji galeb, ki jo izdaja Mladinska knjiga v Ljubljani je tudi knjižica štiriindvajsetih kratkih šaljivih povesti pod skupnim naslovom Verženci. Če hočemo o vsebini teh hudomušnih zgodbic zapisati kaj več, je najboljša, da ob tem prislunemo avtorjevi besedi, kjer je rečeno, da v njegovih zgodbah o Veržencih ni mišljen samo Veržej (kraj v severovzhodni Sloveniji ob reki Muri), marveč cela Prlekija. Prebivalci tega kraja, torej Verženci, sidiijo med najbolj navihane prebivalce Prekmurja in na njihov račun je bila izrečena, pa tudi zapisana že marsikatera pikra beseda.

Velja zapisati, da zgodbe zbrane v tej knjižici niso izmišljene, marveč jih je avtor Marko Kolar zbiral dolga leta po Prlekiji — največ seveda po gostilnah.

Poleg iskrivosti, ki jo ponuja že sama vsebina po ustnem izročilu zbranih zgodb, bogati pa jo Kolarjeva pisana beseda, nam zgodbe poleg literarne vrednosti ponujajo tudi precejšnjo mero tekoimenovane etnografske vrednosti. Predvsem zaradi tega ker ob prebiranju teh verženskih dogodivščin izvemo veliko tudi o samih krajih, o ljudeh, o njihovih običajih in še o marsičem. Zgodbe o Veržencih namreč časovno segajo v različna obdobja — od turških vpadov v severovzhodno Slovenijo pa vse tja do današnjih dni. Tudi iz zgodb samih je razvidno, da čas dogajanja ni točno določen, kar je za takšno literarno zvrst pisanja seveda še kako dobrodošlo.

Omenim naj še, da Kolarjevi Verženci tokrat niso prvič oživel pod pisateljskim peresom. Prvi zbir takih zgodb je namreč izšel že pred desetimi leti, celoten pisateljski opus tega mladinskega pisatelja pa obsega še dve pesniški zbirki za najmlajše.

Kdor pozna Butalce, ga bo zagotovo razvedrilo tudi branje Veržencev. Predvsem zaradi mesebojne humorne podobnosti, pa tudi zaradi same šaljivosti in pisanju, kakršnega prav gotovo v slovenski književni bari za najmlajše zagotovo primanjkuje.

Boris Bogataj

Igra na Sovodnju

Sovodenj — Kulturno umetniško društvo Boštjan Jezeršek Sovodenj v Poljanski dolini je koncem februarja v domači dvorani uprizorilo igro Pri Hrastovih. Pred polno dvorano je vlogi Hrasta odigral Janez Frelih, Hrastovo ženo pa Milka Homec, ki se je spomnimo, kako je pred leti sredi priprav na igro zamenjala glavno igralko. Igra je režiral Ignac Kržišnik, dolgoletni režiser sovedenjskega kulturnega društva. Gledalci so predstavlo nagradili z aplavzom, želijo pa si še več takšnih prireditev. Igralci pa so obljubili, da bodo še gostovali.

Dora Plestenjak razstavlja v tržiškem paviljonu

V razstavišču tržiškega paviljona NOB so pretekli petek odprli razstavo olj in akvarelov akademske slikarke Dore Plestenjak iz Škofje Loke. Razstavo prireja Zavod za kulturo in izobraževanje Tržič posveča dnevu žena.

Za prvo predstavitev tržiškemu občinstvu je slikarka izbrala sedemindvajset olj in akvarelov, ki zajemajo domala ves razpon umetniškega dela. Tako bodo ljubitelji likovnih razstav v tem koncu Gorenjske imeli resnično priložnost spoznati zlahko sporočilo, ki diha s slikarkinih platen.

Največji izziv pomeni za Doro Plestenjak prav njeno rojstno mesto Škofja Loka s svojo slikovito okolico. Stari trgi, ulice, vodnjaki, grajska silhueta in slikovite mestne strehe, vse to je našlo v Dori Plestenjak neutrudnega občudovalca. Trdne strukture pretanjenih barvnih ploskov mehčajo meglice, iz katerih kot sanjske podobe izstopajo značilni motivi starega loškega mestnega jedra. Realizem prepesnjen v lepoto, v zaljubljenost v rojstni kraj!

Enakovreden vzgib slikarkinega ustvarjanja pomeni tudi sama okolica Škofje Loke. Tu je osnovno poanto sporočila Dora Plestenjak prenesla na izjemno ostalino ljudske arhitekture, na kozolec. Ta pa se redko pojavlja na njenih platnih kot predmet, kot motiv sam za sebe. Redno nastopa le kot del neke krajine, se staplja z njo bodisi v jesenski meglici bodisi v snegu zime. Neredko prenaša Dora Plestenjak svojo pozornost v teh kozolcih na obrobna sporočila, npr. opuščeno leseno kolo, na stopinje v kolovozu, tako, da razbremeni motiv do te mere, da ga ne občutimo kot ta in ta del krajine, temveč kot prikaz neke impresije. K temu občutku nas nehoti pripeljejo tudi svojstveni formati del, tkim. zdaljšane vedute, prilagajoče se horizontu krajine, na katere poslej gledamo kot skozi okence.

Za pričujočo razstavo je Dora Plestenjak izbrala tudi štiri otroške portrete in s tem zaokrožila svojo predstavitev. V teh portretih se razodeva kot izreden mojster za poznavanje otrokovega razpoloženja in tako portretom dodaja poleg dokumentarne še doživljajsko, anekdotično, če lahko ta izraz uporabimo, vrednost. Obiskovalcem tržiškega razstavišča se torej do 5. aprila — do takrat bo razstava odprta — obeta mnogo estetskega užitka.

Janez Šter

Razstava cvetja v Donitu — V medvoški tovarni Donit nadaljujejo s prirejanjem likovnih razstav ljubiteljskih slikarjev. Pretekli teden se je predstavila Slavka Pavšek iz Šentvida pri Ljubljani s številnimi deli, ki prikazujejo lepoto narave, predvsem cvetja. Razstava je bila deležna številnega obiska in mnogoterih pohval. — fr

Jezikovno razsodišče (91)

Govor športnih novinarjev

Svetozar Kobav iz Kopra nas med drugim sprašuje: »... Je prav, da reporterji pri prenosu tekem svetovnega pokala v alpskem smučanju dosledno govorijo o vmesnem rezultatu ali izidu. Sam menim, da bi morali reči vmesni čas, kajti rezultat ali izid je lahko samo nekaj dokončnega, nekaj, po čemer se ne bo zgodilo nič več.«

V konkretnem primeru se z njim ne moremo strinjati, saj slišimo vse tri izraze, ki so enakovredni, čeprav je vmesni izid najmanj primeren; uveljavil se bo tisti, ki je najlažje izgovorljiv in najbolj gospodaren. — Dopisnikova pripomba pa je primerno izhodišče, da spregovorimo nekaj več o govoru športnih novinarjev.

Jezik je delovno orodje novinarjev, vendar ga premalo poznajo in slabo uporabljajo. Tako se novinarji radi navzamejo govornih obrazcev in klišejev, razbohotita se gostobesednost in frazerstvo in naenkrat ni več jasne in natančne misli, kakršno terja poslušalec in gledalec. Novinarji se jezikovno in govorno premalo izpopolnjujejo, trdovratno se oklepajo zlasti napak, ki so jih podedovali, zvečine pa so tudi gluhi na vse pripombe in nasvete o boljšem govoru. Dober novinarski jezik se pridobi z izkušnjami, šolanjem in pravilnim odnosom do jezika; ni čudno, da najbolje govorijo prav najstarejši rtv-novinarji (Urek, Rožman).

Napake so različne. Nekatere najbolj »zabavne« so opazili že njihovi kolegi pri časopisih (dobila je kol med noge, sodnik je podelil tri rumene kartone in enega rdečega kartona). Nekaterim novinarjem manjka elementarno znanje jezika: ne poznajo npr. ne sklonov ne spola samostalnikov (z vrtaticami nam. z vrtatci, zadela je ob vrtatico nam. ob vrtatca). Posebno poglavje v jezikovni malomarnosti športnih novinarjev so tuja imena, recimo francoska, ruska ali poljska, kjer veliko grešijo pri izgovarjavi, naglaševanju in tudi drugače (z Andrejevimi nam. z Andrejevom). Reporterje košarkarskih tekem v studiu zapeljuje drugojezični komentator, tako da osebna imena sklanjajo npr. kar po hrvaško (Andro Knego: koš Andre Knege nam. Andra Knega). Pogosto si tudi izberejo za pomoč jezikovno neustrezne sogovornike strokovnjake, ki (npr. pri alpskem smučanju) delajo prav neverjetne jezikovne spake. — Za materinščino moramo sami ves čas skrbeti, posebno če nas delovna organizacija ne spodbuja k primernemu govornemu izraževanju.

Morebitne predloge, kritike in opozorila v zvezi s slovenščino v javni rabi pošiljajte na naslov: JEZIKOVNO RAZSODIŠČE, Republiška konferenca SZDL Slovenije, Ljubljana, Komenskega 7.

DNEVI MEHIŠKEGA FILMA

KUŽEK IN MUCA

Kranj — V lutkovnem gledališču v gradu Kiselstajnu bo v četrtek, 10. marca ob 16. in ob 17. uri gostovalo Lutkovno gledališče iz Ljubljane z lutkovno igro Josefa Čapka in Karla Makonja »Kužek in muca«.

Kranj — Drevi ob 20. uri bodo v kranjskem kinu Center svečano odprli »Dneve mehiškega filma«, ki jih je pripravil festival Interfilm iz Kranja in Kinopodjetje Kranj. Na sporedu bo film Felipa Casals »Leto kuge«.

Poudarek kakovosti

Radovljica — Na 5. seji zbora delegatov Zveze kulturnih organizacij Občine Radovljica, ki je bil 22. februarja ob razmeroma dobri udeležbi, so v razpravah po poročilu predsednika izvršnega odbora ZKO, poročilu o uresničevanju programa dela v letu 1982 in predlogu programa za leto 1983 ugodno ocenili delo društev in sekcij, manj pa delo nekaterih strokovnih odborov za posamezne zvrsti kulturne dejavnosti pri ZKO Radovljica.

Izredno težke gospodarske razmere se močno odražajo prav v ljubiteljski kulturi, zaradi finančnih omejitev, stiske z benčinom v kurilnem oljem, vendar so bili programi dejavnosti v celoti preseženi. Društva, sekcije in strokovni odbori so v letu 1982 izvedli kar 1084 raznih prireditev in akcij, kar je za 32 odstotkov več kot je bilo načrtovano. Do tako velikega presežka je prišlo zaradi povečanja števila novih društev, skupin in sekcij in nenazadnje tudi zaradi vključevanja kulturnih amaterskih skupin v program kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini. Ob tem pa je potrebno poudariti, da pa niso uspeli uresničiti programa kulturnega sodelovanja s pobratenimi občinami Brus, Svilače in Umag ter s slovenskim kulturnim društvom Bled iz Essna. Precej so morali skrbeti tudi sodelovanje zamejskimi Slovenci na Koroškem in tudi načrtovane ponovne vzpostavne stikov z beneškimi Slovenci niso uspeli uresničiti.

Društva in sekcije so si v lanskem letu prizadevale predvsem za kakovost, ki se opazno zboljšuje zaradi

večje skrbi za strokovno usposabljanje kadrov na raznih seminarjih in posvetih. Opazen je zlasti napredek v gledališki, zborovski in folklorni dejavnosti. Zaradi neurejenega statusa je morala prenehati z delom likovna sekcija LIKOR. Merilo za kakovost so tudi nastopi gledaliških, recitatorskih, zborovskih in folklornih skupin na območjih in republiških prireditvah, kjer so poželi za služena priznanja.

Da bi dohajali potrebe in zanimanje mladih, so se na zboru zavzeli za uvajanje novih oblik in vsebin dela. Pobudo za uvajanje sekcij za izrazni ples, narodno zabavno in sodobno pop glasbo so ponekod že začeli izvajati, vsekakor pa bodo to poskušali razširiti na vsa tista društva, kjer bodo za to možnosti.

Delegati so potožili, da jih v njihovem društvenem delu ovirajo razen pomanjkanje denarja za visoke režijske stroške, najemnine, prevoze in energijo tudi razne dajatve. Nikomur ni jasno, zakaj morajo po novem plačevati 10-odstotni davek od vstopnic za kulturne prireditve, ki niso zabavnega ali komercialnega značaja.

Opozorili so tudi, da spričo slabih finančnih obetov ne morejo računati na povečanje prireditev, marveč na zmanjševanje. Radi bi pritegnili čimveč mladih s šol, zato bo potrebno vzpostaviti trdnije vezi.

Za novo predsednico zbora delegatov ZKO Radovljica so namesto dosedanjega predsednika Cirila Kraigherja izvolili Darinko Jensterle, za predsednika izvršnega odbora pa ponovno Nika Ruplja.

GOZDNO GOSPODARSTVO
KRANJ, n. sol. o.
TOZD GOZDARSTVO Škofja Loka, n. sol. o.
Komisija za delovna razmerja
objavlja prosta dela in naloge

1. DELA PRI GOJENJU IN VARSTVU GOZDOV
— 15 kandidatov
2. DELA PRI PRIDOBIVANJU LESA
— 4 kandidati

Delo se združuje za določen čas, in sicer od aprila do oktobra.

Pogoji:

pod 1. — šola za gozdne delavce

pod 2. — šola za gozdne delavce in tečaj za motorista

Kandidati naj pismene vloge vložijo v roku 15 dni po objavi na naslov: TOZD Gozdarstvo Škofja Loka, Partizanska 22, Škofja Loka.

Živa riba — kazalec zdrave vode

Ivan Mausar je že 33 let ribič: »Prihodnje leto bo minilo deset let, ko so poginile v Savi vse ribe do Zbilj.«

Kranj — Kranjska ribiška družina ima danes okrog 530 članov. Lahko trdimo, da ga ni med njimi (in tudi med številnimi drugimi v občini in na Gorenjskem), ki ne bi poznal Ivana Mausarja. Še ne dolgo tega, je bil namreč 20 let skupaj predsednik Ribiške družine Kranj, podpredsednik in tajnik zveze ribiških družin Gorenjske pa tudi vrsto let. Od konjička, ki mu je posvečal ves prosti čas in živel z njim kot da bi mu bil prava zaposlitev in kruh, se tudi zdaj še ni poslovil. V Tekstilindusu je dočkal upokojevec, danes pa je organizacijski tajnik Ribiške družine Kranj in Zveze ribiških družin Gorenjske.

»Pred 33 leti sem postal član ribiške družine in ribič. Na delo v tej organizaciji imam vrsto lepih in nepozabnih spominov. Pa tudi grenki so bili med njimi; takšni, ki bi jih rad pozabil, a se jih ne da. Prihodnje leto bo na primer minilo že deset let, ko so v elektrarni Moste odprli zapornice zaradi rednih vzdrževalnih del in so potem poginile vse ribe v Savi do Zbiljskega jezera. Žalosten je bil takrat pogled na umazano Savo, ki je bila zavita v smrad.

Živa riba je kazalec zdrave vode. Mislim, da smo se glede te ugotovitve in trditve pri nas že dokaj osvestili. Ne trdim, da z različnimi odpadkami in izpusti še vedno ne zastrupljamo vodo, vendar nas vsak tak primer danes morda veliko bolj presune in veliko odločnejši smo, da najdemo krivca. Mislim, da lahko ugotovimo, da postajajo vode na območju kranjske ribiške družine vse bolj zdrave. Še tako rekoč včeraj smo se srečevali s stalnimi onesnaževalci. Tako smo imeli veliko težav zaradi Oljarice, zdaj tudi tu urejajo čistilno napravo. Enkrat se bo treba spopasti tudi s smetiščno jamo v Tenetišah, ki je dokaj pogost zastrupilevalec gojitvenega potoka. Najbolj pa si (pa ne samo jaz, ampak kar vsi ribiči) želimo, da bi se uresničila napoved, da prihodnje leto jezu v Mostah ne bo treba več izprazniti. Menda se pripravlja projekt za drugačno rešitev vzdrževalnih del, ki jih je treba opraviti vsakih deset let.«

Ali v prostem času radi zahajate za vodo?

»Rad, toda nimam časa. Vsak dan sem namreč v pisarni družine. Tudi to je neke vrste zadovoljstvo in potešitev, ko slišim od članov, da je rib v vodah dovolj, da dobro prijemljejo, ko se šalimo na račun slabe sreče oziroma prijema ali pa na račun neznanja.

Sicer pa menim, da so vode na našem območju res kar dobro poribljene. Lani smo na primer vložili za prek 100 milijonov starih dinarjev rib v vodo. V Savi bo kmalu precej sulca, bogat s krapi je Bobovec. Svojevrstna pridobitev za ribiče (seveda ne toliko za športne ribiče) pa bo nov jez, ki bo zrasel za zapornico elektrarne Mavčiče. Dobili bomo okrog 120 hektarov nove tako imenovane mirne vode, v katero bo treba vložiti tone in tone postrovi. Na to se že pripravljamo in to bo nedvomno kmalu ena najpomembnejših nalog kranjske ribiške družine.«

A. Zalar

NOČEJO PA NOČEJO ZASLUŽITI

V petek zvečer so v kranjski CREINI zborovali kranjski obrtniki. Veliko spodnjo dvorano so napolnili do zadnjega kotička. In kot se za tak dan spodobi, naj bi vsak dobil tudi večerjo in dobro merico pijače. Združeno je častilo! Blizu 350 večerij, čez 200 litrov vina. Zbor se je praktično končal, ko se je predsednik do konca namučil s poročilom. Kdo bo pa razpravljal na takle dan?! »Modrina« čaka, da zaigra in da se zavrtimo. Obrtniki so bili navajeni, da so bili v Creini hitro postreženi. Toda takrat ni in ni hotelo biti tiste večerje. Ne vem kaj so coprali v kuhinji, toda kar je prišlo na mizo, je bilo skoraj vse mrzlo. To je bila resnično ena najdaljših večerij. Prvi so bili postreženi kmalu po sedmi uri, zadnji pa šele ob deseti zvečer. Bal sem se, da bodo gostinci z vso svojo gorečnostjo posredovali. Videl sem jih, kako sede kot na trnih in se komaj zadržujejo, da ne psujejo naglas. No, kar je res je res. Jaz in moja jezečka bi to hitreje raznosila. Potem pa, ko so dobili zadnji, je kazalo, kot da so tako požrti, da so še enkrat naročili. Kateri z one strani dvorane pa bi si mislil, da so ti pri oknih šele prtič na vrsti.

Razživilo se je vseeno in dobra volja je odpirala »tošline«. Gostje so klicali natakare, kajti kozarec naredi iz tebe novega človeka in ta tudi zahteva svoj kozarec in tako naprej, toda naložilo se na čuden odpor. Kaže, da so v Creini pripravili le toliko pijače, kolikor je bilo vnaprej naročeno na listke. Kot bi ne bili gostinci in bi ne vedeli, da če začneš piti, si vedno bolj žejen... »Tošline so tiščali, prazni kozarci upili po pijači, natakare v modrem pa ni nič ganilo.

»Saj ste dobili!« je odrezala. Kolega na drugi strani se je menda malo bolje odrezal in se odzval nekaterim željam. Ko pa je pred polnočjo utihnila Modrina, so žejni in željni obrtniki ostali sami. Potem sem slišal, da so iskali tolažbo celo v Trčju in na Bledu in v Ljubljani in tako naprej.

Ej, ko bi bil jaz gostinec v Creini in imel takšne goste, kot so kranjski obrtniki! Ne bi jih izpuštil! Za nič na svetu! In če natakari nočejo izkoristiti takšne prilike, jim res ne more pomagati prav nič na tem svetu...

Črtomir Zorec

POPOTNI UTRINKI

IZ KRAJEV NA PODROČJU ŠKOFJELOŠKE OBČINE

(4. zapis)

Zaverovan v sodobne spomenike na loškem ozemlju (več jih za sedaj niti naštel nisem, četudi nisem pozabil na Agato in Jurija pred Namo v mestu, tudi spominske plošče Lovrencu Koširju v selški Spodnji Luši nisem hote prezrl). O starejših umetnostnih spomenikih sem pripoved le odložil.

STARE FRESKE

Tu je predvsem staroslavni Crnobrih s svojo velikansko fresko Sv. Nedelje iz 14. stoletja. Treba se bo ob tej romarski božjepotni cerkvi za dlje časa ustaviti. Pa ne le zaradi rebra ajdovske deklice! Potem je tu še tako očiten dvostolpi Sv. Volbenk s svojo mogočno renesančno arhitekturo in z umetninami Janeza Šubica. Tako očiten in vabljiv za pomenek.

Na starega freskanta Jerneja iz Loke naletimo celo v Landarski jami v Beneški Sloveniji!

No, ko bom vzel pot pod noge — to bo šele na pomlad, prej ne gre — in bom spet lahko spešil iz kraja v kraj, od vasi do vasi, seveda ne bom pozabil, ozreti se v notranjščino starih cerkv, kapelic in znamenj. Pa tudi mogočnih gorskih kmetij, tako značilnih za loško ozemlje, ne bom obšel.

Posebej zbrano bom moral hoditi po Loki sami, z videčimi očmi in mislečo roko — nič mi ne sme uiti, kar je vrednega omeniti kot starino ali umetnino. Ob mlinu na Sori pod mestom se bom spomnil na prijatelja — slikarja Franceta Koširja.

BARD LOŠKE DEŽELICE — PISATELJ IVAN TAVČAR

Kar večkrat se bom ustavljal ob tem imenu. Ki ga je nosila v slovenski književnosti tako samosvoja, markantna osebnost, prav nič poniglava in vse življenje vzravnana. Zanj so rekli, da je bil vkljub visokim dostojanstvom, ki jih je v življenju dosegel, v dnu svoje narave še vedno le ponosen gorenjski kmet. Mož lepe postave, duhovit

politični govornik, izvrsten pravnik, človek bojevitosti nature in krepkih besedi — je bil kot rojen za političnega voditelja. Dolga leta je vodil napredno stranko, se boril z nanaštvom in nemškutarstvom. Bil je deželni in državni poslanec ter dolgo let ljubljanski župan.

Njegove so znamenite besede: »Kmet je kralj. Če ima dobro zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgov, pač pa polna hleve, in če ima še kopico zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta.«

Teh nekaj besed o Tavčarju le ni opravičilo, zakaj mi je tako pri srcu njegovo pisateljsko delo, ki je v neki meri celo zrcalo vse loške zgodovine loških gorjancev.

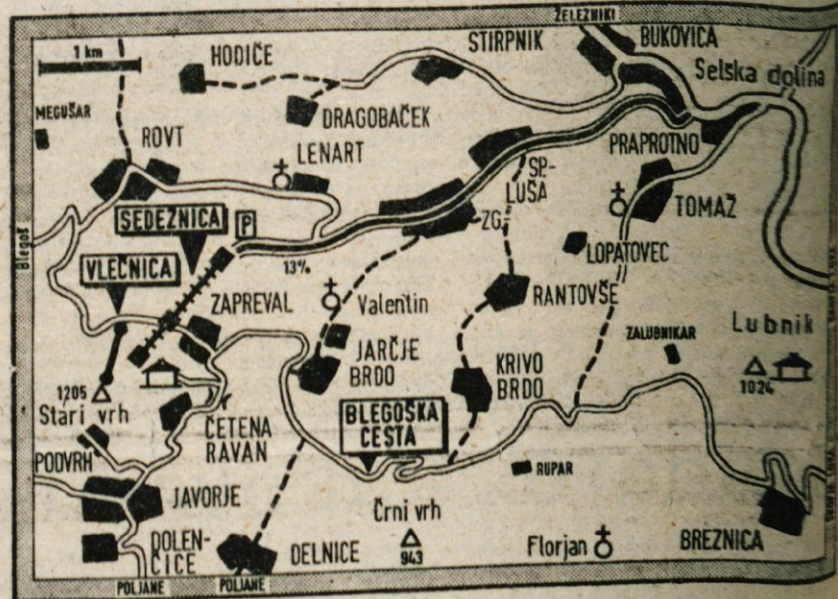
Lepo bo, bajati o njegovem delu, predvsem o delih njegove pozne življenjske jeseni, ko je dozorel — kot dobro staro vino...

V ZALI, ZALILOG...

Človek bi utegnil misliti, da je besedi »zale« pojem za lepoto. Pa ni tako. Beseda govori o zlu, o soteski, ki ni dobra, boljša — ta je Zala. Starosvetno ime tudi Zali log je bil oznaka za kraj, kjer domujejo črti, zli bogovi.

No, da bo naš skok v zagone dobo staroslovenskih dobrih in zlih bogov, še bolj opravičljiv, povem, da se dviga poltretji km zračne črte južno od Zalega loga vrh Črta (1017 m). Še bliže, le pičel km zračne črte proti zahodu od tega vrha zloslutečim imenom pa se nahaja samotna kmetija, zaselek Zala, le petimi prebivalci ene same družine. V somračni dolini Zali, vklenjen stisnjeni med visoke gozdne vrbe ve Plestenjaka, Črta in Kovka.

Seveda, če pa želimo uporabljati besedico zala v smislu izjemne okolišne lepote, potem naj tako le velja — da je zalo deklet res pravlepotica (sicer pa menda pravijo nekateri Ločanke o sebi, da so »stake zale in flitne, da se jim kar sile zdi«).

Smučarski tereni v Loškem hribovju

Edo Torkar • popotna povest

Plovba

In ladje, koliko ladij! Od velikih angleških kontejnerašev do lesenih ribiških bark, od katerih se je širil neznosen smrad po crknjenih ribah. Kot velikanske speče živali so te ladje ždele v pristanih ali pa so se neslišno pomikale med zelenimi otoki tropskega rastlinja na reki. Nekatere so bile že dolga leta potopljene in zaznamovane z bovmi, druge nasedle in nagnjene na bok, kačoz raztrgane oplate in gola rebra — kot bi hotele opozarjati na človekovo minljivost in na krhkost vsega, kar ustvari s svojim umom in rokami.

Da, to je bil tisti pravi, skrivnostni Vzhod, o katerem beremo v knjigah slavnih pomorskih piscev in ki se je iz knjig preselil v nas in je zdaj iracionalno prisoten na robu naših vsakdanjih razmišljanj in čustvovanj kot nekaj večno sanjskega in otroškega. In ta jutranja plovba po reki Menam navzgor — ali ni bila to ponovitev nekih davnih sanj, morda najlepših, kar sem jih kdaj sanjal? Deset let pred tem v Genovi je bilo, takrat so letel pred tem v »Zelengoro« in sem preživljal svojo

prvo noč na ladji. Nikoli jih nisem zapisal, nikomur jih nisem pripovedoval, teh sanj, a vendar so mi ostale. Tisoč svetlih sončnih dni, napolnjenih s hrupom vsakdanjih ničevosti mi niso mogli zbrisati barv in glasbe tiste noči. No bolje bi bilo reči: ne povsem. Pravzaprav so od vsega ostali samo še obrisi; spominjam se reke, zelo široke, a plitve reke, razločno se je videlo belo kamenje na njenem dnu. Z veliko leseno barko sem se vozil po tej reki in če barka ni nasedla, je bilo to samo zato, ker se je vse to godilo v sanjah — in če sanje hočejo, lahko plovemo tudi po suhem, brez najmanjše nevarnosti, da bi nasedli. Ja, in bile so palme, na obeh bregovih reke so bile palme, in ptiči so se spreletavali med njimi. In jaz sredi vsega tega — skoz in skoz do zadnjega tkiva prepojen z muziko in svetlobo, tako brez vsake zemeljske teže, kot je človek lahko samo kdaj pa kdaj v sanjah.

No, še preden sem priplul na konec te srečne reke, me je prebudil silovit udarec s pestjo po zunanji steni kabine, nekdo je še isti hip odsunil vrata in mi skoraj odtrgal zavese nad pogradom, to zadnjo pregrado med čarobnostjo noči in krutostjo dneva, in že me je močna roka zgrabila za ramo in stresla kot prazno vrečo: »Ajd, diž se, fazane, polaosam je več!« Prehod iz sanj v budnost je bil tako nenaden in silovit, da me je vse telo zaboletlo — ali bolje: duša me je zaboletla prav do telesa. Nič čudnega, bil sem še zelo mlad takrat in razpoko med resničnostjo drugih in svojo intimno resnico o svetu, sem občutil malone kot telesno bolečino.

No, pa nadaljujmo zgodbo. Slednjič smo se približali pristanišču in vlačilec nas je jel riniti proti bregu. Hura! Nedelja je, v Bangkoku smo in proti bregu nas rinejo! Sekondo palube bo razdelil valuto, tudi kurbe nam že mahajo s pomola — kaj pa še hočemo drugega in boljšega, kaj iz knjig ali iz sanj? Vse imamo pred seboj, na doseg roka, stvarno in otipljivo kot le kaj!

Na primer — ženske! Najprej so prišle tiste s stoli, mizami, ribami in zelenjavo, ki bojo na krovu prodajale pijačo in pripravljale hrano za pristaniške delavce. Pa tudi kurbe so že tu! Kako se prerivajo gor po škalinah, da bi se čimprej spravile v promet!

Kar se tiče žensk, sem zelo izbiren (moji prijatelji trdijo, da že kar preveč) in že en sam pogled na to s poceni okraski okinčano in nalepotičeno trumo, ki se je gnetla na škalinah, mi je zadostoval za sklep, da bom v Bangkoku abstinaliral. A še preden sem ta sklep do kraja utrdil, sem se zdrznil: med tistimi, ki so prišle na ladjo kuhat in streč luškimi delavcem, sem opazil še čisto mlado, ne več kot osemnajstletno dekle v belih platnenih hlačah in v mor-narski majici; dekle je bilo kot sanje lepo, v ničemer podobno ničemu, kar se običajno klati po svetovnih pristaniščih. Sree mi je razbijalo v prsih, ko sem jo požiral z očmi, a glavno sem občudal hladno in takole razmišljal: Ali je kurba ali ni kurba? Počakal bom eno uro; če je kurba, se bo v tem času prav gotovo že spravila v promet in potem naj mi ne bo žal zanj. Kar je vrednega boja fantje razgrabili že v prvih desetih minutah. In ona, ki je daleč

boljša od vseh, bi se morala po tej računici spraviti v promet prva od vseh.

Rečeno, storjeno: za eno uro sem se zapel v kabinu. In ko sem jo potem videl, kako stoji pod sončnikom na palubi, trebi solato in se meni za nič in za nikogar okoli sebe, sem sam pri sebi olajšano zavzdihnil: »Morda pa je ni...«

Z vsó ravnodušnostjo, ki sem jo premoget sem zajahal stol poleg njene mize in naročil pivo.

»Koliko stane?« sem vprašal, ko mi ga je prinesla.

»Dva dolarja.«

»Bom potem plačal. Nimam denarja pri sebi.«

»Nič zato«, je rekla in segla v predpasnik po beležnico. »Kako ti je ime?«

Povedal sem ji in ona je zapisala — počasi z velikimi neokretnimi črkami, ker ni bila vsa jena latinske pisave: ime, priimek, artikel, ceno.

»Zapiši še eno zate,« sem rekel.

Ni je bilo treba ravno prositi; odmašila je eno steklenico in jo korajžno nagnila k ustom.

»Sedi zraven,« sem rekel.

»Delo imam, ob dvanajstih pridejo delavci,« je pokazala na kup neotrebljene solate na mizi.

»Pomagaj ti bom.«

»Res?« me je nejeverno pogledala izpod čela.

»Res, daj mi nož.«

»Samo enega imam.«

Tončka Kozelj-Judita

Judita in Ljudmila

Medvedova hiša na Koroški Beli stoji najbližje gozdu. Zadnja hiša na Beli je to. Mlin so imeli včasih. Toda ob začetku vojne menda že niso več mleli. Oče je pasel v Belški planini, mama je bila majerica, hči Tončka pa je pomagala. Že ko so se prvi partizani pojavili v tem koncu, so se vselej oglašali pri Medvedovih. Neopazno si se lahko približali hiši, pripoveduje danes znani gorenjski kurir in borec Tine Dolar-Čiro iz Žirovnice. Od gozda si se spustil do hiše, do rak, pod rakami si pa skozi luknjo zlezal v hišo. Še vrati ti ni bilo treba odpreti. Tu se je oglašil vsak obveščevalec, vsak zahajkan partizan je tu poiskal zvezo, tu so dobivali hrano, ki jo je Medvedova mama dobila v vasi ali so jo prinesli do sem aktivisti. Če so partizani zahajkali lonec, to ali ono, je bila vedno prva pot do Medvedove mame, da je šla po vasi in poiskala potrebno.

Ko je konec junija 1942 prišel mimo Cankarjev bataljon, tu se je ustavil po požigu mostu v Mostah, je šla Tončka z njimi. Ni več zdržala doma. Hotela je v boj z orožjem, tako kot tovariši. Nič manj ni pogumna, nič manj ne bo zalegla kot vsak drug borec. Nobena akcija ni bila opravljena brez nje. Nikoli ni hotela zaostajati. Z njimi je hodila na prehranjevalne akcije, napadala in požigala železniško postajo v Žirovnici, z njimi spraznila trgovino, napadala občino Breznica, sodelovala v vojaški akciji v Lescah.

Njihova borbenost je poganjala Nemce za njimi. Ves čas so jih imeli za petami. 1. avgusta 1942 so bili napadeni pod Kepo, v Mlincih, kjer je bil prehod na Koroško. Tam jih je izdal pastir, a so se vseeno srečno umaknili v Dovški planino. Tu so bili spet napadeni in razhajkani. Spet je Medvedova mama skrbela za zveze. Na Črnem vrhu so bili spet

napadeni, zato so se umaknili na Pokljuko. Vmes so v Zgornjih Gorjah naredili prehranjevalno akcijo, potem so se umaknili na Jelovico. Spet je bilo treba v prehranjevalno akcijo. Tokrat v trgovino v Bohinjsko Bistrico. To je bilo 27. oktobra 1942. Takrat Tončka-Judita ni šla z njimi. Čiru je naročala, naj ji prinese blago za hlače. Od stalnih hajk je bila vsa strgana. Celo bala blaga je takrat prinesel Čiro. Krojaču Sodji v Bohinjsko Bistrico so ga poslali, da jim je naredil obleke. Takrat sta se dve četi umaknili v središče Jelovice. Prežljiva četa, kjer je bila tudi Judita, pa se je umaknila v Barečo dolino. Malo odpočili naj bi se po stalnih akcijah in hajkah. Judita je med tem že dobila svoje nove hlače. 9. novembra 1942, sredi dopoldneva pa so bili napadeni. Nemci so prišli neopaženo z dveh strani. Lovski čuvaj iz Ribčevega laza jih je pripeljal. Naenkrat so udarili na sredo tabora, tako da so borci dobesedno lovili po taboru. Takrat so ujeli Judito, padel je Florijan Majhen in trije borci so bili ranjeni.

Judito so odvele najprej v Bohinjsko Bistrico in se spravili nadenjo. Nekdo jo je klofnil, da ji je titovka odletela na tla. Uporno jo je pobrala in si jo spet nadela.

V Begunjah je niso tepli, kajti Judita je bila noseča. Tik pred porodom, sredi aprila 1943, so jo spustili domov na Belo. Toda vsak dan so kontrolirali in čakali, kdaj bo rodila. Pa se je našel človek, poštna duša, koroški žandar, ki je prišel povedat, naj mama in Judita takoj po porodu izgineta, ker ju mislijo ubiti.

30. aprila je Judita rodila mrtvega otroka, že naslednji dan, 1. maja zvečer pa je obe z mamo Čiro odpeljal v četo. Takrat so taborili nad Valvasorjem. Nesreča je hotela, da je bil tistikrat na straži novinec iz Poljč. Ko je zaslišal prihajajoče, jih je ustavil z besedo »Halt!«

Skoraj dva dni Čiro ni bil v taboru in res bi se ta čas lahko marsikaj zgodilo. Tudi to, da bi Nemci zasedli tabor. Zaradi nemškega »Halt!« so se razbežali na vse strani. Reševali so se proti Zabreški planini. Šele tam so jih ustavili partizani.

Judita je takrat dobila vročino. A so pazili nanjo kot na dojenčka. Celo kokoši so nekje dobili in mama ji je skuhala močno juho. Novi komandir Joža Rebol-Planinc je poiskal varno novo taborišče nad Smokuško planino. Sprva so že mislili, da bi Judito poslali čez Savo na Primorsko, a jih je prosila, naj jo puste z njimi. Močne narave je bila in kmalu si je povsem opomogla.

Julija 1943 sta bili z mamo do deljeni v minerski vod Grintovec, ki se je zadrževal v Hrastniku v Selški dolini. Kuhali sta in skrbeli za borce. Dobro sta se počutili med njimi. Nekaj fotografij je še ohra-

Medvedova mama — Franciška Kozelj-Ljudmila

njenih od tu. Postavno dekle je bila Tončka-Judita. Na eni od slik se je široko ustopila, pomaknila triglavko s ščitkom nazaj in z novo puško pomerila nekam naprej. Vleklo jo je v akcije z borci, a tu je niso puščali. 1944. je bila dodeljena v gospodarsko komisijo na domačem terenu. Spomladi 1945 je bila poslana na Primorsko. Dolgo je po Bohinju in tam okrog krožila pripoved, kako je na Gorjušah ali na Koprivniku za mizo razorožila žandarja. Dobila je brzo strelko! Zaradi zadnje nemške ofenzive se je vrnila na Gorenjsko, nazaj v gospodarsko komisijo. Obe z mamo sta bili med borci, ki so osvobajali Begunje in tu tudi zaključili svoje partizanstvo.

Medvedova mama, Franciška Kozelj-Ljudmila, je bila borka prve čete 3. bataljona Kokrškega odreda. Čin starejšega vodnika si je pridobila. Borci se je spominjajo z veliko hvaležnostjo. Ves čas borbe so jo občudovali. Noben borec si ni nikoli naložil tako težkega nahrbtnika kot Ljudmila. Le noge in glava so se videli izza nahrbtnika. Še danes se sprašujejo, kako je to zmogla.

In Tončka-Judita! Kakšen pogumen deklič. Dvaindvajset let ji je bilo, ko je šla v partizane. Takrat ko je rodila in šla v gozd, Nemci sploh niso mogli verjeti, da je kaj takšnega mogoče. Iskali so jo po vseh hišah, kajti prepričani so bili, da so je nekje skrili.

A posledice so se kmalu pokazale. Že leta 1947 je umrla za levkemijo. Kljub vsemu pogumu in njeni borbenosti jo je življenje izdalo. Za njo je ostala mala hčerka Jana, ki se ji je rodila v zakonu z njenim komandirjem Jožetom Rebolom-Planincem. Mamo Ljudmilo pa so njeni sorbci pokopali 1. februarja 1972. leta.

D. Dolenc

»Orglice so morale biti...«

Anca Zupanc — Vsa Zgornja bohinjska dolina in številni ljubitelji gora jo dosti bolj poznajo pod imenom Čavova Anca. Rodila se je v Tšavovi hiši v Stari Fužini; domačini hišno ime izgovarjajo tako, da je bolj slišati Č na začetku imena. Velika družina je bila pri tej hiši, devet otrok. Anca je bila med starejšimi. Ko je privekala na svet, se je pisalo leto 1897. Takrat so stari Bohinjci še živeli z bajkami o belih ženah. Da so živele v gorah, so pravili, pa da so prišle z gora v hišo, kadar se je otrok rodil, da so plesale okrog zibelj...

Kot da bi gorske žene Anco še v zibelj uročile v svojem plesu in ji preroško pokazale pot v življenje ter zapovedale: pod gorami bo tvoj dom.

»Enajst let sem bila stara, ko sem s starim očetom prvičkrat majerila na Grintojci in na Dednem polju. Prvo leto sem šla rada, potlej pa ne več... Sem se upirala, pa ni nič pomagalo. Takrat je bilo treba ubogati, pa je! Ne tkoj kot je danes!« se je Anca spominjala svojih tegob, ki so jo stiskale v tistih prvih letih, ko so jo starši določili za pomoč dedu pri majerskem delu v planini. Nima lepih spominov na deda. Tako surov je bil. Črtila bi tudi žene, če bi verjela, da so one določile, da bo morala v planino. Pa bi jim gotovo v isti sapi tudi odpustila, saj so bile do nje tudi mile. S svojim plesom so v dekletcu, ki je ležalo v zibelj, vzdramile blago struno, ki ji je potem še v visoki starosti pomagala preganjati žalost.

»Sem še v šoto hodila, ko sem se naučila igrati na orglice in na harmoniko. Čisto sama sem se naučila. Sem imela že tak poklic. Sem šla poslušati, potlej sem pa še sama poskušala,« je pripovedovala, kako je še v otroških letih poganjala iz nje skrivna struna — iz zibelj. Orglice so ji že kmalu postale najljubši prijatelji.

»Orglice so morale biti, preden sem šla na planino. Vsako leto so mi morali nove orglice kupiti. Kar po ceniku sem jih izbrala. Prav s Češke je bil cenik. Potlej so mi jih pa po bošti poslali.« Bile so odkupnine za otroško tesnobo in nesrečo, ko je mesece dolgo deklič ostajal sam z dedom visoko v gorah.

»Šest let sem hodila s starim očam gor. Po štirinajst koz in štiri krave šla molza. Oča je molzel koze, jaz pa krave. Takrat smo samo svojo živino pasli. Z jalovci vred je bilo gorji sedem do osem glav goveje živine pa okrog dvajset koz. Nazadnje sem že harmoniko imela na planini. Smo krave k Jezeru napajali beljati, jaz pa s harmoniko...«

Ko je odrasla, je hodila planvat sama, brez oča. Takrat je imela tudi »najemnice« — krave drugih gospodarjev. Leta so tekla, Anca je morala od doma. Udinjala se je za majerico, najprej pri kmetu pod Studorjem, kjer je ostala nekaj let, nato pa pri kmetu v Srednji vasi, kjer je ostala polnih devetindvajset let in tu dočakala tudi zaslužni pokoj.

Planšarsko delo, ki se ga je v otroških letih tako otepal, je postalo njen poklic. Kasneje je to delo v ljubila in pri njem vztrajala do osemdesetega leta svoje starosti.

Od sredine maja do pozne jeseni je vsako leto pasla kmetov trop na Praprotnici; ves ta čas je bila sestavni del življenja in dela na tej planini. Tu imajo Srenjani tudi svojo senožeti — »rovte«. Praprotnica je vsako leto posebno oživela, ko je prišel čas košnje. Prišli so senoški, grablojce in Anca jim je pomagala spravljati seno. Če je bilo malo vreme, so v štirinajstih dneh

pospravili seno. Najlepše spomine ima na večere, ki jih je preživljala v družini senosekov in grabljic. Igrala je, mladi pa so na hlevu plesali.

Anca je ponosna na svoje žulje, ki jih je pustila v gorah. Sirarsko delo so opravljali le moški. Ko pa je prva vojna pobrala moške moči, tudi sirarja z Dednega polja, se je Anca kar čez noč odločila, da bo prevzela tudi sirarsko delo. To je bilo odgovorno in naporno delo, pa so ga majerji in gospodarji zaupali le njej:

sedemnajst let ji je bilo takrat. V stiski z moškimi močmi se je sirarskega dela spet lotila na Praprotnici v času zadnje vojne.

Na tej planini je pustila več kot polovico svojega življenja, zato ji je najbolj priljubljena k srcu. Dolgo se je od nje poslavljala, tako da so se Srenjani šalili: »Tebi bo treba Praprotnico še gor' poslat.« Anca je imala rada družino, vendar je v zrelih letih najbolj uživala, kadar je bila sama z gospodarjevim tropom na njeni planini. »V resnici sem bila zelo navezana na živino. To je bila moja sreča, da je bila živina zdrava pa da so bile zvečer vse krave v hlevu. Tako sem bila zadovoljna pa vesela, ko sem zvečer z Rudnega polja krave gnala, ko je bil pa tak lep trop pred menoj! To je bilo veselje! Nisem nič na kaj drugega mislila.«

Ob večerih, ko je bilo delo postorjeno, je Anca rada sedla na klopec pred svojo »hišo« in si zaigrala. »Se je tako lepo slišalo po Praprotnici.« Zdaj nima več harmonike. Pred nekaj leti, ko je nastajal film o bohinjskih planšarjih, smo jo prosili, da nam je zaigrala stare melodije na orglice in na harmoniko. S pesmijo s Praprotnice je Čavova Anca na svoj način dopolnila pedobo življenja v bohinjskih gorah, ki jo oživlja film.

Anka Novak

Mamelnova Albina

Najstarejša krajanka je danes v Stražišču Albina Rodič, Mamelnova Albina. Petindevetdeset let je dopolnila 24. februarja. Pa da ne boste mislili, da je to mamca, ki jo je življenje ukirilo v dve gube, ki te sprejme s težko sapo pod debelimi odejami, s čepico na glavi. Nak, to je drugačna korenina. Le globoke gube na obrazu govore o precejšnjem številu let, toda takole blizu starih bi ji zagotovo ne prisodil. Kajti Mamelnova Albina je zdravna. Njeni lepi sivi lasje že dolgo niso videli frizerja, toda tako ljubko si jih stisne z elastiko vrh glave in podpre z glavnički, da jo hočeš nočeš prestaviš v drugačen svet...

Dvomim, da še kdo od Stražanov ve, zakaj ji pravijo Mamelnova Albina. Njen oče je bil Emanuel, ampak vaščani so ime prikojili po svoje in ni bila emanuelova, temveč Mamelnova... Potomec grofov Turnov iz Radovljice je bil oče Emanuel. Njegova mama je bila hči grofa Sigmunda Turna. A svet je šel svojo pot in njen oče je bil mizarški mojster v Ljubljani na Poljanski cesti. Mama je bila doma iz Stražišča. Otroška leta je Albina preživela v Ljubljani. Dobro se še spomni potresa leta 1895. Vsa Ljubljana je bila takrat podprta. Sam Franc Jožef je prišel pogledat. Videla ga je, kako si je ogledoval ruševine.

Albino Rodič, Mamelnovo iz Stražišča, so ob njeni 95-letnici obiskali tudi predstavniki krajevnne skupnosti — Foto: F. Perdan

Ko ji je bilo kakšnih deset let, se je prvič peljala z avtomobilom. Baron Codelli, ki je bil znan z njegovim očetom, je naložil otroke in jih popeljal po Poljanski cesti. Ponosna je bila, kako tudi ne, saj je bilo takrat v Ljubljani le kakšnih šest avtomobilov. In ljudje so kar v špalirju stali in gledali čudo, ki je brez konj šlo naprej.

Ko ji je bilo dvanajst let, je prišla v Stražišče. Za šiviljo se je izučila pri g. Ivančevi v Kranju. In potem je šivala za ljubljanske gospe. Organizirale so tudi, da je sešla gorenjsko narodno nošo za kraljico Marijo. Ko je ta obiskala Kranj, je bila oblečena vanjo. Zahvalo in sliko kraljice Marije je takrat dobila Albina z dvora. Včasih je bila kot ugledna šivilja deležna tudi potovanja v tujino. Tako so jo družine, ki jim je šivala, povabile za cel mesec v Prago pa na Dunaj, v Gradec. Lepo je bilo tistikrat.

Leta 1919 se je poročila z artilerijskim mojstrom Antonom Rodičem. Osemnajst let je že vdova.

Kdaj je bilo najlepše? Ko si bil mlad, ko se ti je vse lepo videlo. Najtežje je bilo pa med vojnami. Prva svetovna vojna je vzela dva brata. Dolgo niso vedeli zanju. Ervin se je vrnil šele po šestih letih ruskega ujetništva. Takrat so bili lačni. Nikoli ne bo pozabila, kako so se ruski vojaki zapodili v njihovo klet in se zažrli kar v surov krompir...

Druga vojna je bila še strašnejša. V prvi je bila fronta odmaknjena; ta pa se je vsilila v sleherni dom. K Albini so prihajali ljudje, da bi jim pomagala. Dobro je znala nemško in veliko je bila tedaj vredna dobro napisana prošnja za pomilostitev brata, moža v gestapovskih zaporih. Sredi vojne je šla z nekaterimi ženami iz Stražišča obiskat zapornike v gestapovske trdnjave v Nürnberg in še naprej proti severu. Šiškovce, Omanove, Benedikove in druge. Dolgo so potovale, huda je bila avgustovska vročina. Skoraj vsa hrana se jim je pokvarila, toda največ je bilo vredno, da so prišle tja, govorile s fanti, možmi in jim dale novih moči...

Skromno živi Mamelnova Albina. Pa je zadovoljna. Kaj pa potrebuje takšnega v njenih letih? Rada kaj dobrega speče, da lahko postreže sosedom in prijateljem, ki prihajajo na obisk. In njeno pecivo je rahlo kot od malokateri slaščičarke. In tisti jajčni liker, ki ga pripravi doma, je boljši kot vsak kupljen!

Kaj misli o domovih za ostarele? Modro razmišlja o tem: če si sam pri sebi razčistil, da pač nekoč pride tudi konec kot za vsakogar na tem svetu, boš nanj počakal lepo tudi v domu. Toda živel boš življenje, kolikor ti bodo še dopuščale moči. Ne pa z zavestjo, da je to zadnja stopnica v tvojem življenju, da zdaj lahko čakaš le še na smrt, se udaš v usodo... Takrat je hitro po tebi.

Človek mora imeti vedno neki smisel življenja. Albina še pri njenih letih veliko bere, tudi tuje časopise, plete, kuha, peče. Rada pokramlja s prijatelji, privoščijo kaj dobrega sosedovemu kosmatinčku, ki jo pride pogledat. Iz vsega srca je hvaležna sosedom, ki tako lepo skrbijo zanjo. Sosed Nace, Marjanca, Križnarjeva in drugi. Saj ne more vseh naštet. Vse ji prinesejo skupaj, pokidajo ji sneg, pri vsem ji pomagajo. »Če bi bil vsak star človek tako preskrbljen, bi bilo za vsakega dobro,« pravi. In hvaležna je tudi tovarišem iz krajevnne skupnosti, ki se je vsako leto spomnijo. Lepo je živeti med takšnimi ljudmi!

In recept za visoko starost? Albina pravi, da ga ne more dati, ker ga ni. Samo od narave je odvisno.

Pa želje? Le ena in ta velika: da bi se svet umiril!

D. Dolenc

Ženska ekipa Jesenic

Najmlajši jeseniški hokejisti in njihov učitelj Viki Tišler

Uspela hokejska prireditev na Jesenicah

Važno je bilo sodelovati...

Skromen spomin na nastop. Igralec Silvo Poljanšek in zastopnika jeseniškega hokejskega kluba Marjan Jelovčan in Lilo Klinar

Del jeseniških hokejistov - veteranov

Z avtobusom na Yassa maraton

Kranj — seznam smučarskih maratonov se izteka. Ena zadnjih preizkušenj ljubiteljev bele rekreacije bo v nedeljo, dne 13. 3. 1983 na Pokljuki, kjer bo izveden 6. mednarodni Yassa smučarski maraton, ki se šteje tudi za dodelitev trofeje Kaveljc - korenina.

Odbor za rekreacijo pri ZVUTS Kranj bo v nedeljo, dne 13. 3. 1983 organiziral avtobusni prevoz na POKLJUKO. Odhod avtobusa bo v nedeljo ob 6. uri izpred hotela CREINA. Povratek v Kranj se predvideva ob 15. uri.

Prijavitelje se lahko vsak dan od 7.—15. ure pri ZTKO Kranj, telefon 21-176.

Blejci in Kranjčani na Kobli

KRANJ — Organizatorjem SK Bledu in SK Triglavu iz Kranja je zagodlo vreme, saj je bilo tako, da oboji ne bodo mogli četrto slovensko žensko alpsko turnejo v slalomu in veleslalomu, ki šteje tudi za ženski evropski alpski pokal, organizirati na Zatrniku in Krvavcu. Oboji bodo odšli na Kobljo, kjer so dobri snežni pogoji.

Jutri, v sredo, bo nad sto tekmovalk, udeležba bo res močna, saj bodo prišle skoraj vse najboljše. Vse tiste, ki niso odpotovala na zadnjo ameriško-kanadsko-japonsko turnejo na tekme svetovnega pokala. Pokrovitelj letošnjega blejskega pokala je turistična poslovna skupnost Bled in ZTKO Radovljica in skoraj vse delovne organizacije Gorenjske. Prvi start bo jutri ob 9.30, drugi nastop pa bo ob 11.30.

Enako kot Blejčani se bodo tudi Kranjčani preselili na Kobljo, kjer bo v okviru te četrte slovenske ženske alpske turnee veleslalom. Kranjčani so le prvo tekmo imeli na Krvavcu, vse ostale tri pa so morali prestaviti na Kobljo. Zelja SK Triglava je, da bi to prireditev preselila na Krvavec, toda snežne razmere za tako prireditev so ta čas res neugodne. Pokrovitelj četrtega alpskega pokala Kranja je Merkur, IBI

Smučarski skoki

Prvaki Špenko, Zupan, Mubi in Dobnikar

Kranj — Na skakalnicah na Gorenji Savi je bilo v petek letošnje osnovnošolsko prvenstvo v smučarskih skokih. Nastopilo je več kot 50 mladih skakalcev iz šestih osnovnih šol kranjske občine.

Rezultati — I. kategorija (I. in 2. razred): 1. Špenko (Cerklje), 2. Martinjak (Cerklje), 3. Simčič (S. Jenko — Kranj), 4. Polajnar (Senčur), 5. Zagar (Senčur), 6. Mesec (L. Seljak — Stražišče), II. kategorija (3. in 4. razred): 1. Zupan (Cerklje), 2. Stele (Cerklje), 3. Rozman (F. Prešeren), 4. Pagon (F. Prešeren), 5. Jagodic (Cerklje), 6. Jeraj (F. Prešeren), III. kategorija (5. in 6. razred): 1. Mubi (Predosije), 2. Globočnik (Cerklje), 3. Kešar (L. Seljak), 4. Senk (S. Jenko — Kranj), 5. Kropar (Cerklje), 6. Semrl (Bratstvo-enotnost), IV. kategorija (7. in 8. razred): 1. Dobnikar (Cerklje), 2. Lipar (Cerklje), 3. Vidmar (L. Seljak). J. J.

in SO Kranj. Vendar so finančna sredstva prispevale tudi druge delovne organizacije Gorenjske. Prvi start veleslalom na Kobli bo ob 10. uri, drugi je predviden za 12. uro. Vse tekmovalke bodo stanovale v hotelu Jelovica na Bledu, kjer bo danes ob 18. uri tudi sprejem za vse udeležence. Vse rezultate bo obdelala s svojim računalnikom Delta-Iskra.

Nekoliko bolj se godi tretjemu organizatorju slalomu Zveze alpskih organizacij Ljubljana. Na Ulovki nad Vrhniko je ta čas dovolj snega, ki so ga utrdili. Prav zato so pričarani, da bodo lahko izpeljali slalom na Ulovki. Ljubljanci imajo pri smučarskih delavcih Vrhniko vso podporo.

-dh

Na 30 kilometrov so tekli tudi naši najboljši tekači. V tej kategoriji je zmagal Cvajnar pred Jelencem in Podlogarjem. Vse slike — F. Perdan

Svoj tek so v Dupljah imeli tudi pripadniki milice, JLA in TO.

Tekma na Krvavcu bo!

KRANJ — Včeraj, pred zaključkom redakcije, so nas predstavniki Smučarskega kluba Triglav obvestili, da bo organizatorju le uspelo pripraviti tekmovanje žensk v veleslalomu za evropski pokal na Krvavcu in ne Kobli kot je bilo prvotno predvideno. Tako bo jutri na Kobli slalom, v četrtek pa na Krvavcu veleslalom! Sicer pa je obširnejši zapis o smučarski turneji žensk za evropski pokal objavljen na športni strani

-jk

Jesenice — Polna dvorana Podmežakla, kot da bi šlo za pravi hokejski derbi med Jesenicami in Olimpijo ali za nastop res kvalitetnega hokejskega moštva, je bila glavna značilnost nedeljskega hokejskega večera na Jesenicah. Jeseničani so pripravili res privlačno in zanimivo hokejsko predstavo. Za prijetno razpoloženje so razen hokejistov in prvič pri nas tudi hokejisti poskrbeli še pihalni orkester jeseniških železarjev, ansambel Ultimati, prav tako z Jesenic, in popularni Franc Košir.

Prvi so v nedeljo popoldne zadržali na jeseniški led pionijski Jesenice in Olimpije. Šlo je za pravo hokejsko tekmo, v kateri so bili mladi Ljubljanci boljše in zmagali z 11:3. Sledil je nastop učencev hokejske šole jeseniškega kluba, ki jo vodi nekdanji jeseniški hokejist Viki Tišler. Najmlajši so navdušili in izvalili aplavz polne ledene dvorane. Če bodo najmlajši tako nadaljevali, se Jeseničanom za razvoj njihovega hokeja ni treba bati.

Sledilo je srečanje veteranov Olimpije in Jesenic. Igrali so vsi znani hokejisti, ki so znali včasih tako navduševati ljubitelje hokeja. Vzdušje je bilo kot včasih, ko je šlo, ali bo zvezdica ostala na Jesenicah ali odšla v Ljubljano. Zmagali so jeseniški veterani s 3:2.

Osrednji dogodek pa je bila prva ženska hokejska tekma pri nas. Dekleta so nastopila za Olimpijo in Jesenice. Tekma se je v regularnem času končala 1:1. Potem pa so odločili kazenski strel. Več sreče so imele Ljubljankice.

Ob vsem tem pa rezultat ni najvažnejši. Važno je bilo sodelovati in razveseliti tako številne ljubitelje hokeja, ki so se zbrali na Jesenicah. Izpricali so, da ljubiteljstvo do hokeja pri nas ne upada in da ledene dvorane še naprej ne bodo ostajale prazne...

J. Košnjek

Foto: F. Perdan

4. šahovski festival Bled '83

4. mednarodni odprti šahovski festival Bled '83, se prične 11. 3. 1983 ob 14. uri. Prijave se sprejemajo do pričetka. Do sedaj je prijavi 6 velemojstrov iz domovine in tujine, 8 mednarodnih mojstrov, več mojstrov in veliko število mojstrskih kandidatov.

Igra se po švicarskem sistemu 9 kol vsak dan od 15.30 igralni čas je 2,5 ure na igralca za premišljevanje. Igralni prostori hotel Park na Bledu.

Dupljanski množični tek Po poteh Kokrškega odreda

V Dupljah teklo staro in mlado

DUPLJE — Nad dva tisoč tekačev je v nedeljo zadovoljno odhajalo iz Dupelj, saj so kljub pomanjkanju snežne odeje imeli proge pripravljene res odlično. Teklo je staro in mlado in ni bilo tekmovalca in tekmovalke, ki bi ne imeli v

smučinah 7, 15 in 30 kilometrov enake pogoje. Organizator, TVD Partizan iz Dupelj, ki je pripravil ta osmi množični tek Po poteh Kokrškega odreda, se je potrudil res tako kot se je treba potruditi.

Vsi tekači so pohvalili organizacijo prireditev in ni bojazni, da tudi deveti množični smučarski tek Po poteh Kokrškega odreda ne bi uspel tudi drugo leto. Kot je bilo že v navadi na sedmih teh množičnih tekih v Dupljah, so Dupljanci tudi za osmega živeli za to prireditev, saj pri organizaciji pomaga vsa krajevna skupnost. Prav zato je bila organizacija na vseh dosedanjih osmih prireditvah tako uspešna. Nedeljski množični smučarski tek Po poteh Kokrškega odreda je to znova potrdil. Potrdil pa je še nekaj. Čeprav je pičila snežna odeja se tudi na tej da proge pripraviti tako kot je treba. Le veliko truda vseh in tako tekmovalce lahko tako uspe kot je uspelo to nedeljo organizatorjem v Dupljah. Vse priznanje.

Rezultati — pionirke (7 km) — 1. Bešter 33,10, 2. Kavčič 33,15, 3. Kočevar

Smučarski skoki

Globočnik drugi, Mubi tretji

Begunje — Po več kot 15 letih je bilo na 35-m skakalnici spet tekmovalje v republiškem merilu. Prizadevni organizatorji TVD Partizan Zirovnica so zelo dobro organizirali letošnje prvenstvo SRS v smučarskih skokih za mlajše pionirje, kjer je nastopilo rekordno število tekmovalcev, in sicer več kot 80 iz 14 klubov. To je bila po kvaliteti in množičnosti letošnja najboljše prireditev v kategoriji pionirjev. S tekmo v Begunjah pa je bila zaključena tudi letošnja sezona tekmovalcev za pionirje. Med mlajšimi pionirji so imeli največ uspeha skakalci kranjskega Triglava, ki so zanesljivo zmagali z veliko prednostjo v ekipni konkurenci. Naslov republiškega prvaka je osvojil zasluženo Pušnik iz Velenja, na drugo mesto pa se je presenetljivo uvrstil Kranjčan Globočnik, medtem ko je bil Mubi (Triglav) tretji. Uspehi kranjskih skakalcev so nedvomno rezultat izredno prizadevnega trenerja Janja Grlica. Rezultati: 1. Pušnik (Velenje) 212,9 (32,5, 33), 2. Globočnik (Triglav) 207,8 (31,5, 32,5), 3. Mubi (Triglav) 217,3 (31, 33), 4. Gašperin (Zirovnica), 5. Petek (Zirovnica), ... 8. Jagodic (Triglav) in Knafeč (Triglav), 10. Kešar (Triglav), 11. Senk (Triglav), 12. Kropar (Triglav), 13. Semrl (Triglav), 14. Komovec (Triglav), 15. Kapus (Zirovnica), 18. Kopač (Ziri), 19. Batistič (Triglav), 20. Zupancič (Ziri). J. Javornik

Štirin osmi v Zahomecu

Zahomec — Na tradicionalnem mednarodnem tekmovalstvu za žiljski pokal je nastopila tudi letos ekipa kranjskih skakalcev. Najbolje se je uvrstil Janez Štim, ki je zasedel osmo mesto. Ostali so zasedli naslednja mesta: 10. Česen, 11. S. Štim, 12. Melin, 15. Dolenc, 16. Slatner, 22. Kešar, 27. Šilar. J. J.

Račke na smučeh

Rogla — Preko dvesto časnika je jugoslovanskih novinarjev hiš se je zbralo na 16. srečanju novinarjev — smučarjev v središču zreškega Pohorja, na 1500 metrov visoki Rogli. Med srečanjem pretežno družabnega značaja so se časniki seznanili tudi z razvojem Pohorja, z delavce Uniorja iz Zreč, glavnega pokrovitelja srečanja, pa so pripravili zabavni program. V tekmovalnem delu enotnega srečanja so se novinarji pomerili za naslove državnih prvakov v tekih in v veleslalomu. Največ uspeha so imeli časniki osrednjega slovenskega časnika in njegovi izdajci — Dela iz Ljubljane, med posamezniki pa Marjeta Šostarič (Delo) in Silvo Matelič (RTV Ljubljana), ki sta zmagala v obeh disciplinah in s tem tudi v kombinaciji.

Rezultati — teki — članice: 1. Šostarič, 2. Roš, 3. Leskovic (vse Delo); člani: 1. Fomezzi (Ljubljanski dnevnik), 2. Pucelj (Delo), 3. Jeras (Elektrogospodarski vestnik), 16. Stružnik (Delo); veterani: 1. Fomezzi, 2. Jeras, 3. Rogelj (Pavliha); superveterani: 1. Matelič (RTV Ljubljana), 2. Pinar (Mladinska knjiga); veleslalom — članice: 1. Šostarič (Delo), 2. Demšar (Mladinska knjiga), 3. Leskovic (Delo); člani: 1. Mencinger (Večerni), 2. Lavrič (RTV Ljubljana), 3. Očepek (Kmečki glas), 4. Čadež (Lesnina), 15. Dragojevič (RTV Ljubljana); veterani: 1. Rogelj, 2. Saletto (TV Zagreb), 3. Kander (Večer); superveterani: 1. Matelič, 2. Pinar; kombinacija — članice: 1. Šostarič, 2. Leskovic, 3. Paulin (vse Delo); člani: 1. Očepek (Kmečki glas), 2. Čadež (Lesnina), 3. Kanoni (RTV Ljubljana); veterani: 1. Rogelj, 2. Jeras, 3. Fomezzi; superveterani: 1. Matelič, 2. Pinar. (cz)

34,03; pionirji — 1. Kolman 31,04, 2. Nurnar 31,09, 3. Kordež 31,16; ženske (15 kilometrov) — 1. Šolar 1:00,44, 2. Boča 1:01,44, 3. Sovan 1:01,47; moški — 1. Zupan 42,10, 2. Sušnik 42,12, 3. Kožuh 42,88; ženske (30 km) — 1. Munih 1:32,44, 2. Jelovčan 1:35,36; veteranke — 1. Grabarjan 2:32,46; veterani — 1. Osovnikar 1:37,51, 2. Dežman 1:40,04, 3. Jošt 1:46,451 trim tek (7 km) — ženske — 1. Slabjanja 46,32, 2. Cigale 48,47, 3. Hafner 49,58; moški — 1. Štibelj 31,50, 2. Škofic 40,59, 3. Vovk 41,06. -dh

Ivo Stular-Ciro, bорец in devetdesetodstotni invalid je vnet smučarski tekač, saj se udeležuje vseh množičnih tekaških prireditev. Na posnetku čim vidimo z doktorjem Mariom Koga janičem. Odlično je Čiro prestal preizkušnjo.

Miličnica Anka Blažičeva

Avtoriteta ni le v mišicah

Jesenice — Anki Blažičevi je minilo že peto leto dela v organih za notranje zadeve. V tem času je spoznala, da je to delo razgibano, da se vsak dan zgodi kaj novega, spoznala je kopico ljudi, doumela pa je tudi, kaj pomeni biti ženska v uniformi. Na jeseniški postaji milice, kjer zdaj opravlja delo pomočnice dežurnega, je sodelavci niso nikdar gledali podcenjujoče, saj je vseskozi opravljala prav tako zahtevna dela kot moški.

Pravi, da si je v ta poklic želela še kot šolarica, le da ni poznala možnosti, ki so se tudi dekletom ponudila za tovrstno šolanje. Šele ko je opravila maturo na kranjski tekstilni šoli, je vložila prošnjo za sprejem v organe za notranje zadeve. Po kratkem tečaju in vrsti strokovnih izpitov je postala miličnica. Na delo jo je takoj sprejela jeseniška postaja milice. Na tistem jo je skrbelo, kako jo bodo sprejeli sodelavci, vendar ji je kmalu postalo jasno, da si delo razdeljujejo ena-

kopravno, da pri tem ne gledajo na krilo in dolge lase, le včasih iz solidarnosti miličniki prevzamejo kako težjo intervencijo ali pa ji pri posegu v pretep eden od kolegov stoji ob strani.

Anki Blažičevi se le redko utrne misel, da bi bilo lažje delati na kakem mirnejšem, lažnejšem delovnem mestu, nekje med štirimi zidovi, kjer mraz, dež in sneg ne morejo do živga. Administrativna dela v milici je že opravljala, vendar se jih je hitro naveličala. Dela z ljudmi pa kljub pogostim neugodnim razmeram ni bila nikoli sita.

»Če ta poklic primerjam z drugimi, je čutili precejšnjo razliko,« razmišlja Anka Blažičeva. »Dolgo je namreč poklic miličnika veljal za moškega. Danes je ta predsodek že zastarel. Na jeseniški postaji milice smo danes tri miličnice, ki se pri delu čutimo popolnoma enakopravne. Sodelavci so nas sprejeli. Tudi ljudje, s katerimi imamo vsak dan opravka, so se sčasoma navadili na žensko v uniformi. Občani so nas sprejeli in vzljubili, ko smo se izkazale z dobrim delom. Zaupanje ne pride samo po sebi.

Ceprav imam družino, me to ne ovira pri delu, in tudi poklicno delo ne vpliva na moje družinske dolžnosti. Posebej zdaj, ko opravljam delo pomočnice dežurnega in sem po dvanajsturnem delovniku več prosta, se lahko bolj posvečam otroku.

Nimajo prav tisti, ki trdijo, da miličnice nismo sposobne za vsako delo na milici. Poprimemo v prometu, pri opazovanju, pri nadzoru meje, na smučiščih, tudi

pri intervencijah. Telesno smo dekleta sicer šibkejša, zato pri raznih posegih v kake množične pretepe ne moremo biti tako učinkovita kot moški. Vendar se da marsikateri spor tudi drugače rešiti, saj so ljudje na fizično silo občutljivi. Vsa avtoriteta ni le v mišicah. Kdor zna pretehtati in razumno ravnati, lahko več opravi.

Ceprav je poklic, kakršnega opravlja Anka Blažičeva že šesto leto, zahteven in odgovoren, čeprav glede na težke delovne razmere ni posebno dobro plačan, bi si ga zanesljivo še enkrat izbrala. Rada ima ljudi, razgibanost, spremembe. Poleti bi rada delala pri nadzoru planinskih pohodov prek Stola, iz razlila. Hribe ima rada in tako delo bi pomenilo združitev prijatelja s koristnim.

Anka Blažičeva ima svoje delo rada, tudi svoje odgovornosti se zaveda. Pravi, da so ljudje do miličnika strožji kot do katerega drugega občana, saj ga dobro poznajo in ga v tej vlogi vidijo tudi, kadar ne nosi uniforme. Sprva je bila ta ugotovitev nekoliko trpka. V nekaj letih pa je Anka Blažičeva spoznala, da je v tem poklicu tudi nekaj vojaškega, trdega in da je temu treba prilagoditi svoje življenje. D. Z. Zlebir

Za večjo prometno varnost

Zdravi in trezni za volan

Zakon o varnosti cestnega prometa določa, da iz varnostnih razlogov nihče ne more upravljati z motornim vozilom v javnem prometu, če tega tudi iz zdravstvenih razlogov ni sposoben. Pri tem gre lahko za bolezen, za trajno ali le začasno spremembo zdravstvenega stanja, od česar je odvisna tudi omejena ali trajna voziška nesposobnost. Seveda je pri tem pomembna tudi samokritičnost voznika, da ne bi ob slabem počutju ali boleznih sedel za volan ter tvegali nevarno. Voznik bi se moral o tem tudi posvetovati z zdravnikom. Kadar pa se utemeljijo dvomi o voznikovi telesni in duševni zmožnosti za vožnjo motornih vozil in traktorjev, lahko zdravstvena organizacija ali organ, ki tako ali drugače skrbi za varnost prometa, voznika napoti na specialistični zdravstveni pregled. Zdravnika in pooblaščenega zdravstvene organizacije v teh primerih ne veže varovanje poklicne molčečnosti, če zaradi varnosti v prometu ravno v skladu z zakonom, ne glede na to, da se s tem voznik sam morebiti tudi ne strinja.

Za večjo varnost prometa je torej potreben tudi zdravstveni nadzor voznikov, še posebej bolnikov z epilepsijo, po prebolelem infarktu, emboliji, operaciji na srcu, bolnikov z visokim krvnim pritiskom, sladkorno boleznijo, boleznimi dihal in gibal, duševnih bolnikov, alkoholikov slabovidnih itd. Seveda pa je ob tem treba znova poudariti, da je ob vseh teh boleznih, ki lahko vplivajo na sposobnosti voznika, še kako pomembna tudi občasna vinjenost. Pod vplivom alkohola se namreč lahko bistveno spremenijo psihomotorne lastnosti in sposobnosti voznika, tako da za volanom ogroža sebe in druge udeležence v prometu.

Zato velja pravilo, da lahko v prometu varno vozijo le trezni in zdravi vozniki. Kadar pa se pojavijo morebitne zdravstvene težave, je treba upoštevati zdravstveni nadzor.

Mrak

Bo zveza zdržala?

Kranj — Na številne želje in zahteve (takšna je bila vsaj takrat ugotovitev in utemeljitev) je 13. decembra lani začela delovati avtobusna zveza avtobusna postaja Kranj — železniška postaja Kranj.

Na zborih delavcev delovne organizacije Alpetour — tozd Potniški promet — pa so, ko so razpravljali o lanskem poslovanju, že ugotavljali, da je ta proga nerentabilna. Prvi in drugi mesec so namreč na tej relaciji beležili pet do šest potnikov. Sklenili so, da bodo počakali do izteka poskusnega roka, torej do 27. marca, nakar naj bi se odločili.

Res je, da sobota ni najprimernejši dan in bi bilo morda bolje, da bi se za to odločili med tednom. Vendar smo vseeno skušali preveriti, kako je zaseden avtobus na tej progi.

Ivan Markelj, voznik avtobusa iz Kranja: »Pri Alpetouru sem šofer štiri leta in pol. Zdaj redno vozim v Komunalni coni, danes, ko je sobota, pa 'pomagam' na tej liniji. Z avtobusne postaje sem imel odhod ob 4.35, ob 5.35, 6.35, 12.35, no in zadnjo vožnjo imam zdaj ob 14.45. Z železniške postaje pa je odhod ob 5. uri, ob 5.45, ob 7. uri, ob 12.50 in ob 15.05. Na vseh vožnjah v obeh smereh je bilo danes skupaj 11 potnikov. Ne vem, kako je med tednom, menda je še največ potnikov na avtobusu, ki odpelje z železniške postaje ob 7. uri (zdaj že nekaj dni povprečno okrog 50). Ko pa sem pred tedni prav tako v soboto vozil na tej relaciji, sem imel cel dan le dva potnika. Če primerjam te številke z gospodarjenjem, bi rekel, da za našo delovno organizacijo oziroma tozd ta relacija ni rentabilna.«

Alojz Goljevšek iz Tolmina: »V Kranj prihajam na obisk. Prav presenečen sem, da je tokrat na postaji avtobus. Velikokrat sem namreč moral peš v mesto. To so zdaj dobro naredili. Samo čudno, da ni nič potnikov. Verjetno se med tednom ljudje bolj vozijo z vlakom in je takrat tudi na avtobusu več potnikov.«

Milan Skok iz Kranja: »Delam v Jelovici Škofja Loka in se med tednom večkrat peljem s tem avtobusom na železniško postajo ali nazaj. Na začetku je bilo zares malo potnikov; pa tudi zdaj jih ni ravno veliko. Še najbolj je morda ta avtobus dobrodošel, kadar je slabo vreme. Sicer pa menim, da bi bilo škoda, če bi to progo ukiniteli. Po moje je toliko let ni bilo, da se ljudje še nismo prav navadili nanjo.«

Morda se res še nismo navadili nanjo. Verjamemo pa tudi Alpetouru, da je vsaj za zdaj ta proga zanje nerentabilna. A. Zalar

Lončena posoda in zdravje

Republiški sanitarni in tržni inšpektorat sta ugotovila, da so na nekaterih sejnih v severovzhodni Sloveniji nekateri zasebni proizvajalci prodajali pološčene lončene izdelke, pri katerih niso bila upoštevana določila pravilnika o minimalnih pogojih higienske neoporečnosti predmetov splošne prakse, ki se smejo dati v promet. Uporaba takšnih lončarskih izdelkov je zdravju škodljiva in tako je bilo tudi nekaj primerov obolenosti.

Ce namreč lončar ni dovolj pozoren na pravo temperaturo v peči, se kesneje lošč pod vplivom kislih jedi (na primer solate) topi ter povzroča zastrupitev. Če torej nismo

prepričani, da je bila posoda dovolj »spečena«, jo raje uporabljamo za okras, ne pa kot jedilno posodo. Sanitarni in tržni inšpektorat zato opravlja strokovno analizo lončarske proizvodnje glede na zahteve pravilnika. Poostrena je tudi kontrola nad proizvodnjo in prometom pološčenih lončenih izdelkov. Inšpekcijske službe hkrati opozarjajo občane, naj nepreverjene pološčene lončarske izdelke uporabljajo kot okrasne predmete, ne pa za pijačo in hrano. Inšpekcijske službe tudi pozivajo proizvajalce lončene posode, da si pridobijo potrebne ateste, brez katerih proizvodnja in prodaja take posode v bodoče ne bo več mogoča.

NESREČE

ČEZ CESTO V SMRT

Radovljica — 21-letno Lilijano Božič iz Radovljice, ki je v soboto zvečer neprevidno prečkala magistralno cesto pri Petrolovi bencinski črpalki blizu Radovljice, je v prehitri vožnji zbil voznik osebnega avtomobila Branko Dovjak iz Ljubljane. Slednji je vozil z Jesenic proti Kranju in na neosvetljenem ravnam delu ceste vožnje ni prilagodil razmeram. Z nezmanjšano hitrostjo je trčil v dekle, ki je hotelo čez cesto. Božičeva je bila tako hudo ranjena, da je na kraju nesreče umrla. Zaradi hude nesreče je bil tudi promet kako uro oviran in je potekal enosmerno.

TRIJE RANJENI

Kovor — Na cesti Ljubelj — Kranj blizu Kovorja se je v nedeljo, 6. marca, zgodila nesreča, v kateri so bili trije udeleženci ranjeni, gmotna škoda pa znaša 90.000 dinarjev. Povzročil jo je voznik Radiša Matovič, star 27 let, iz Tržiča. Slednji je vozil od Bistrice proti Podtaboru in je v naselju Loka dohitel avto Milenka Bazareviča. V blagem desnem ovinku ga je prehitel, tedaj pa je nasproti pripeljal Matjaž Novak, star 19 let, iz Bistrice pri Tržiču. Matovič je trčil v njegovo vozilo, pri čemer je bil voznik huje, njegova sopotnika, 22-letni Slavko Kokalj iz Tupalič in 18-letna Maja Istenič iz Bistrice pa laže ranjeni.

POVOZIL PEŠAKINJO

Škofja Loka — V petek, 4. marca, je na lokalni cesti v Pušlatu voznik osebnega avtomobila, 60-letni Franc Strel iz Škofje Loke povozil pešakinjo, 56-letno Matildo Sever. Voznik je takoj ustavil in Severjevo vprašal, če je morda ranjena, vendar je dejala, da ni. Šele ko je prišla domov, je začutila bolečine. V Kliničnem centru v Ljubljani so ugotovili težje telesne poškodbe.

Požar

V petek smo poročali o požaru, ki je do tal uničil leseno domačijo Marije Bradaško v Stražišču pri Kranju. Vzrok požara in višina gmotne škode tedaj še nista bila znana. Komisija je zdaj ugotovila, da škoda znaša okrog 200.000 dinarjev in da hiša ni bila zavarovana. O vzroku požara si še niso edini, domnevajo pa, da je nastala zaradi dotrajane električne napeljave.

Gorenjska nočna kronika

ZIVINA NA MRAZU

Za jeseniškim gledališčem so bili zadnjič vso noč parkirani trije manjši tovornjaki, naloženi z živino. Biki so hladne nočne ure prebili na mrazu in brez nadzora, medtem ko so se brezvestni vozniki tovornjakov verjetno greti za kako točilno mizo ali pod odejo. Za to dejanje jim bodo pristojni krepko izprašali kosmato vest.

DOMIŠLJAVEC JO JE DOBIL PO GRBI

Ko bi bil gost blejskega hotela Park le domišljav, ne bi nikogar motil. Tako pa je bil tudi pijan in nasilen, ko ga niso pustili v Kazino brez vstopnice. Ko je navsezadnje začel šikanirati še miličnika, je bila mera polna. Preden so ga dali na hladno, so mu temeljito prešteli kosti.

PEVKA RAZGLAŠENE SLAVE

Dogodilo se je še pred praznikom žena, da se ga je neka ženska preveč nabrala in jo je nato nosilo. Na kranjski avtobusni postaji je na ves glas pro-

pevala. Sicer avtobusni potniki nimajo nič proti ubrani pesmi, tokrat pa je razglašena muzika žalila njihova ušesa. Žensko so nato utišali miličniki. Čeprav je kazalo, da bosta dva moža postavili slabotni ženski hitro kos, ni bilo tako enostavno.

RAZBIJAL IN IZZIVAL

Opitemu Tržičanu, ki je minuli teden obiskal Petrolovo restavracijo na Deteljici, je zaužiti alkohol navdihnil junaška dejanja. Ves napihnen od korajže je pozival goste na pretep. Odzivali so se mu šele moške v modrem, ki pa jim ni bilo do rvanja. Odvedli so ga v kletne prostore, da bi ga malce umirili, nato pa so ga sredi zimске noči izpustili na prostost.

PIJAN ZA KRMILOM

Kar dvakrat v noči so Kranjčana zalotili, da je vozil pijan. Čeprav je prepričljivo trdil, da je povsem trezen, mu ni bilo verjeti, saj še hoditi ni mogel naravnost, kaj šele voziti. Do iztreznitve je bil gost kranjske postaje milice. Naslednjih nekaj tednov se bo lahko v duhu pripravljaj na sočlenje s sodnikom.

Miro Dovžan

Javni red in mir (2)

Najhujša dejanja zoper javni red in mir so določena v kazenskem zakonu SR Slovenije kot kazniva dejanja. Sem sodijo dejanja, kot so nasilniško obnašanje, hujskanje k upiranj, nepokornost ukazom na razid, širjenje lažnih vesti itd. Intenzivnost dejanja, njegova družbena nevarnost, motiv storilca in še drugi elementi so osnova za opredelitev dejanja kot prekršek ali kot kaznivo dejanje.

ZAGROŽENE KAZNI ZA KRŠITELJE

Za kršenje zakona o prekrških zoper javni red in mir so predvidene tudi kazni. Za najtežja dejanja, kot so pretepanje, surovo, drzno, neustojno, hujsko vedenje, širjenje

vzajemirljivih vesti ali trditev, ki žalijo narodno ali politično zavest občanov, govorjenje ali pisanje znakov, emblemov ali drugačen način sramotnega družbenopolitičnega izražanja, izzivanje in žaljenje moralnih in patriotičnih čustev občanov, je zagrožena izključno zaporna kazen do 60 dni, ki jo izreka sodnik za prekrške. K najtežjim dejanjem sodijo tudi vdajanje prostituciji, podpiranje dejanj spolne nemorale, klatenje, potepanje in beranje.

Denarna kazen do 2000 din, za težje oblike prekrškov pa tudi zapor do 30 dni, je predvidena za sledeča dejanja: prepiranje, vpitje, nabiranje prostovolnih ožigov, brez dovo-

vedenje proti uradnim osebam. Prekršek stori tudi občan, ki je na javnem kraju pijan in vznemirja ljudi, ovira promet ali krši javno moralo. Prekršek je tudi ogrožanje varnosti oseb v zaprtih prostorih, streljanje brez potrebe, nezavarovanje nevarnih živali, mučenje živali, lov ali pobijanje ptic pevk, igranje iger na srečo z namenom pridobitve materialne koristi. V ta okvir sodijo tudi taka dejanja, kot so sramotenje zastave in grbov, poškodovanje napisov, izobešanje tujih zastav brez dovoljenja, pisanje in risanje po zidovih, zadrževanje v prostoru, kjer to ni dovoljeno. Prekršek je tudi dajanje alkoholne pijače mladostnikom; pijanim osebam ali skupinam oseb, med katerimi so tudi pijane osebe.

Z denarno kaznijo do 1000 din pa se za prekršek kaznuje, kdor ne skrbi za čistočo pred zgradbami, izobesi raztrgano zastavo, za nabiranje prostovolnih ožigov brez dovo-

ljenja; s tako denarno kaznijo se kaznuje tudi oseba, ki dovoli mladostniku do 15. leta starosti vstop v nočni lokal ali na prireditve, prepovedano za mladostnike (na primer prepovedan ogled filma, neprimerneza za otroke). Kazni so zagrožene tako za storilce kot za odgovorne osebe in starše oziroma skrbnike, če taka dejanja zagreše otroci ali mladostniki.

Zakonodajca še posebej ščiti mladostnika in mu poskuša zagotoviti čimbolj normalen razvoj. Pri ne tako redkem točenju alkohola mladostnim osebam je treba vedeti, da ne stori prekrška le gostinski delavec, ki toči pijačo, pač pa vsakdo, ki mladostniku da pijačo, torej tudi izven gostinskega lokala. Takšna ostrina v zakonu je glede na veliko število alkoholikov (med njimi so tudi mladostniki) seveda razumljiva.

(se nadaljuje)

Čestita za dan žena

alpina ŽIRI

*Iskrene čestitke
vsem ženam za njihov
praznik — 8. marec*

VSEM ŽENAM
OB NJIHOVEM PRAZNIKU
ISKRENO ČESTITAMO

**Priporočamo naše
trgovske
in gostinske
storitve**

Trgovska in gostinska
delovna organizacija

ŽIVILA

Kranj

LOJZKA
ALEŠ Breg
ob Savi
tel. 40-138

*Vsem delovnim
ženam iskreno
čestitam za
njihov praznik.
Vabimo vas na naše
domače dobrote.*

**Frizerski
salon
ANA**

Radovljica, Cankarjeva 40

*Iskreno čestita
svojim cenjenim
strankam
za 8. marec
in se priporoča!*

**Triglav konfekcija
Kranj**

*Vsem ženam
iskrene
čestitke
za njihov
praznik*

vezenine Bled

Tovarna čipk, vezešin
in konfekcije Bled,
n. sol. o.

*Vsem ženam
čestitamo
za njihov praznik
8. marec*

Kemična čistilnica in pralnica

Bištica

Škofja Loka p. o. Spodnji trg 27
tel: (064) 60-317

*Iskrene čestitke vsem delovnim ženam
za njihov praznik — 8. marec*

Alpska modna industrija
ALMIRA
RADOVLJICA

Vabimo vas v naše prodajalne
v Radovljico, na Bled, v Grimšče, na Jesenice, v Kranjsko
goro in v Bohinj,
kjer vam nudimo izdelke iz novega spomladanskega
programa.

*Vsem ženam čestitamo za 8. marec —
dan žena*

**Žito
Ljubljana**

**TOZD TRIGLAV —
Gorenjka Lesce
TOZD Pekarna Kranj**

*Ob dnevu žena iskreno čestitamo
vsem ženam in jim želimo še veliko
delovnih uspehov*

Veletrgovina

Gostišče RIKLI
čestita vsem
ženam za nji-
hov praznik in
vas vabi, da nas
obiščete!

Vsem ženam čestitamo za njihov praznik.

**TEKSTILINDUS
KRAJN**

Vabimo vas, da obiščete naš Informativno prodajni
center v hotelu CREINA v Kranju.
Nad bogato izbiro tkanin za poletne obleke, bluže, srajce,
razne komplete in posteljnino, boste prav gotovo navdu-
šeni.
Aktualni vzorci, modne barve in kvalitetne tkanine so porok
za dober nakup.

Obrtno gradbeno podjetje REMONT GRADNJE ŽIRI p. o. Trg osvoboditve 1

objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta javno dražbo za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

	IZKLIČNA CENA
- model za betonske cevi Ø 10, 1 kom	1.100,00 din
- vitel f primeren za vlečnico, 2 kom	4.000,00 din
- vozički ročni kpl, 2 kom	2.500,00 din
- vozički ročni samo konstr., 3 kom	800,00 din
- elektro omarice, 2 kom	3.000,00 din
- pogonski jermen 12 m/25 cm z motorjem, 1 kom	2.000,00 din
- zaboj vagončka, 1 kom	1.000,00 din
- črpalke za vodo, 2 kom	1.000,00 din
- elektromotor Simens 50 KW 1476, z zaganjačem in stikalom in pog. jermen, 1 kom	50.000,00 din
- elektromotor RK 18 KW 1440, 1 kom	15.000,00 din
- elektromotor RK 10 KW 1440, 1 kom	12.000,00 din
- elektromotor GL 11 KW 1440, 1 kom	12.000,00 din
- elektromotor ELIN 4,2 KW 1440, 1 kom	5.000,00 din
- elektromotor RK 2,4 KW 1440, 1 kom	2.500,00 din
- elektromotor RK 1,5 KW 1440, 1 kom	2.500,00 din
- elektromotor RK 2,5 KW 940, 1 kom	2.000,00 din
- elektromotor Elektrokovina s prikolicco 1,1 KW 1440, 1 kom	2.000,00 din
- LTH RK brusilnica pregoren 5,5 KW, 1 kom	1.500,00 din
- ELIN 4 KW pregoren, 1 kom	500,00 din
- mesilna naprava z motorjem 1,5 KW kpl	5.000,00 din
- drobilec, 1 kom	15.000,00 din
- elektromotor 40 V 30 A 1 KW	500,00 din
- kompresor brez pogona, 1 kom	2.300,00 din

Javna dražba bo dne 26. 3. 1983 ob 10. uri v skladiščnih prostorih na Račevi 8, Žiri. Interesenti si lahko ogledajo predmete istega dne od 8. ure dalje. Zainteresirani kupci morajo pred pričetkom dražbe položiti 10 % kavcije za predmet, ki nameravajo licitirati. Kavcija se položi pri blagajni na istem naslovu. Dražba bo javna z ustnim licitiranjem.

KLADIVAR

64226 ŽIRI YUGOSLAVIA

TOVARNA ELEMENTOV ZA AVTOMATIZACIJO p. o.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA DO »KLADIVAR« ŽIRI

razpisuje naslednja prosta dela oziroma naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. VODJE PROIZVODNO-PLANSKEGA SEKTORJA (1) Poleg splošnih z zakonom določenih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- visokošolska izobrazba strojne, organizacijske ali ekonomske smeri oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti,
 - 5 let delovnih izkušenj na odgovornejših ali vodilnih delih v gospodarstvu,
 - da ima pravičen in ustvarjalen odnos do uveljavljanja samoupravljanja in da je družbeno-politično aktiven,
 - da je pri svojem delu uspešen in kaže vodstvene in organizacijske sposobnosti,
 - da izpolnjuje pogoje, ki jih zahteva Družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka.
- Z delom pridobljene zmožnosti se ugotavljajo po pravilniku. Kandidat bo izbran za mandatno dobo 4 leta.

2. VODJE KNJIGOVODSKEGA SEKTORJA (1) Poleg splošnih z zakonom določenih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- visokošolska izobrazba ekonomske smeri oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti,
 - 5 let delovnih izkušenj na odgovornejših ali vodilnih delih v gospodarstvu,
 - da ima pravičen in ustvarjalen odnos do uveljavljanja samoupravljanja in da je družbeno-politično aktiven,
 - da je pri svojem delu uspešen in kaže vodstvene in organizacijske sposobnosti,
 - da izpolnjuje pogoje, ki jih zahteva Družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka.
- Z delom pridobljene zmožnosti se ugotavljajo po pravilniku. Kandidat bo izbran za mandatno dobo 4 leta.

3. VODJE RAZISKOVALNE ENOTE (1) (dela oziroma naloge se bodo opravljale v Razvojnem oddelku fluidne tehnike v Škofji Loki)

Poleg splošnih z zakonom določenih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- visokošolska izobrazba strojne ali elektrotehniške smeri oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti,
 - 5 let delovnih izkušenj na odgovornejših ali vodilnih delih v gospodarstvu,
 - da ima pravičen in ustvarjalen odnos do uveljavljanja samoupravljanja in da je družbeno-politično aktiven,
 - da je pri svojem delu uspešen in kaže vodstvene in organizacijske sposobnosti,
 - da izpolnjuje pogoje, ki jih zahteva Družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Škofja Loka.
- Z delom pridobljene zmožnosti se ugotavljajo po pravilniku. Kandidat bo izbran za mandatno dobo 4 leta.

ter objavlja naslednja prosta dela oziroma naloge:

1. VODJE OPERATIVNE PRIPRAVE DELA (1) (vodenje, organiziranje, planiranje in kontroliranje dela v OPD)

Pogoj: višješolska izobrazba strojne ali organizacijske smeri oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti in 4 leta delovnih izkušenj.

4. SKLADIŠNIKA ORODJA (1)

Pogoj: končana poklicna šola za strojne ključavničarje oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti in 3 leta delovnih izkušenj.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev sprejema splošni sektor 8 dni po objavljenem razpisu.

Izbira med prijavljenimi kandidati bo opravljena v 30 dneh po preteku objave.

Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 15 dneh po sprejetem sklepu o izbiri.

Izbrani kandidati bodo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

MEDOBČINSKA ZDRAVSTVENA SKUPNOST KRANJ

Svet delovne skupnosti strokovne službe razpisuje prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa

VODJE STROKOVNE SLUŽBE MEDOBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI KRANJ

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da imajo visoko izobrazbo pravne ali ekonomske smeri,
- da imajo 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih,
- da so družbeno-politično in moralno-etično neoporečni

Vodja strokovne službe bo imenovan za 4 leta.

Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju naštetih pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Strokovna služba Medobčinske zdravstvene skupnosti Kranj, Stara cesta 11.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh od opravljene izbire.

MALI

OGLASI

tel.: 27-960

PRODAM

Prodaj večjo količino semenskega KROMPIRJA kifelc. Dolžan, Breg 109, Zirovnica 1818

Aprila, maja in junija bom prodajal rjave in grahaste JARČKE, stare dva meseca. Sprejemam naročila! Stanonik, Log št. 9, Škofja Loka 1910

Poceni prodaj PRALNI STROJ, star 6 let. Šifrar, Planina 6, Kranj, tel. 28-246 po 19. uri 1995

Prodaj bukove PLOHE ali DESKE in borove PLOHE 40 mm. Praprotna polica št. 4, Cerklje 1996

Prodaj domačo SLIVOVKO. Naslov v oglasnem oddelku. 1997

Prodaj semenski KROMPIR desire. Voklo 12, Senčur 1998

Prodaj OVES za seme. Kuralt, Zabnica 45, tel. 44-513 1999

Prodaj 5 kW termoakumulacijsko PEČ. Radovljica, Kranjska 12 2000

Prodaj rabljeno gradbeno električno OMARICO. Telefon 74-571 popoldan 2001

Prodaj čelni NAKLADAC »Baas« za traktor. Telefon 064-65-078 2013

Prodaj 7 tednov staro TELIČKO. Zaspis - Stagne 20, Bled 2014

Ugodno prodaj plinski ŠTEDILNIK, malo rabljen. Informacije pri Borčnik, Veljka Vlahovića 10, Kranj 2015

Prodaj tri PRAŠICE, težke okrog 110 kg. Golnik 72 2020

Prodaj barvni TV SPREJEMNIK ITT schaublorenz, ekran 65 cm. Informacije po tel. 77-482, vsak dan od 18. do 20. ure 2023

Ugodno prodaj raztegljiv KAVČ in dva FOTELJA. Telefon 26-461 - int. 86 dopoldan 2024

Prodaj 2 TELICE breje 5 mesecev in 7 mesecev Visoko 90 Senčur

Prodaj OTROŠKO POSTELJICO komplet tel. 79-468 popoldne.

Prodaj 100 NESNIC, starih 6 mesecev. Visoko 41, Senčur (Zormanov mlin) 2029

KUPIM

Kupim do 10 dni starega TELETA. Telefon 60-734 od 8. do 10. ure 2007

Kupim 10-kubično samonakladalno PRIKOLICO za traktor pasquali 18 KM. Repinc, Mlinska 28, Bled 2008

Kupim večjo ali tudi manjšo količino PERLITA. Markuta, Čadovlje 3, Golnik

Kupim otroški športni VOZIČEK. Naslov v oglasnem oddelku. 2028

VOZILA

Prodaj MERCEDES 200 D, motor po generalni, letnik 1964. Tone Behek, Gradnikova 4, Kranj, tel. 064-22-607 1855

Prodaj RENAULT 16 TS, letnik 1971, generalno obnovljen, registriran za celo leto. Stojan Davidovič, Veljka Vlahovića št. 9, Kranj 1863

ISKRA
Industrija za električna
orodja

Kranj, p. o., Savska loka 4

Komisija za delovna razmerja in osebne dohodke delovne organizacije

objavlja prosta dela

VOZNIKA VILIČARJA
do 1,5 tone

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- opravljen izpit za voznika viličarja,
- zaželeno ustrezne delovne izkušnje

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Iskra

- Industrija za električna orodja, Kadrovska služba,

Savska loka 4, 64000 Kranj.

MARIJA
PRIMC

Cesta na Klanec 3, Kranj
(v bližini gostilne
Blažun)

Vam nudi kvalitetno
in hitro izdelavo
vseh vrst očal.

Čestita ženam
za praznik 8. marec

Prodaj MOTOR in menjalnik za fiat

750. Ivo Slapar, Zupanova 5, Senčur, ali popoldan po telefonu 28-237 2002

SKODO, starejši letnik, registrirano do avgusta, prodaj ali zamenjam za »fičot«.

Naslov v oglasnem oddelku. 2003

Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1970, ohranjeno. Senčur, Luže 41 2004

Prodaj »FIČKA«, starejši letnik, registriranega do 31. julija 1983. Informacije po tel. 74-779 v soboto in ponedeljek od 15. do 18. ure 2005

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša draga mama, stara mama, sestra, teta in tašča

ANTONIJA MUŠIČ-Tončka

Pogreb pokojnice bo v sredo, 9. marca 1983, ob 15. uri na kranjskem pokopališču

ŽALUJOČI: hči, sestra, brat in drugo sorodstvo

Kranj, 7. marca 1983

Sporočamo žalostno vest, da nam je umrla naša draga mama, stara mama, babica in teta

MARIJA ŽEPIČ

stan. Zlato polje št. 13

Pogreb pokojnice bo v torek, 8. marca 1983, ob 15. uri na pokopališču v Kranju.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Kranj, 6. marca 1983

Žalostni sporočamo, da je tragično preminila naša mlada sodelavka

LILIJANA BOŽIČ

Dobro in vestno delavko bomo ohranili v trajnem spominu. Od nje se bomo poslovili v sredo, 9. marca ob 16. uri na pokopališču v Radovljici.

KOLEKTIV IN DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE AERODROMA LJUBLJANA

Brnik, 7. marca 1983

Kupim VW (»hrošča«), z dobrim motorjem, ali samo motor od letnika 1970 dalje. Telefon 50-136 2006

Ugodno prodaj FIAT 126-P, letnik 1976. Stane Avsenek, Virje 32, Tržič, tel. 50-570 2016

Prodaj tovorni avto TAM 6500, letnik 1973, dolgi kason. Markelj, Pristava 69/B, Tržič 2025

Prodaj avto NSU 1200 C (prinzi), registriran do 16. decembra 1983. Simčič, Cankarjeva 40, Radovljica 2026

Prodaj »CERADO« za prikolico osebnega avtomobila, v izmeri 200 x 130. Janez Kušar, Mengeška skupina 4, Mengeš, tel. 061-737-345 2027

Prodaj FIAT 126 P. Tel.: 27-132

Prodaj notranji desni BLATNIK za LADO 1500. Jelovčan, Cirilova 15a, Kranj (Orehak)

STANOVANJA

Dvosobno družbeno STANOVANJE v Valjavčevi ulici, v drugem nadstropju (47 kv. m), brez centralne kurjave, zamenjam za večje, tudi brez centralne kurjave. Naslov v oglasnem oddelku. 1883

Ženska srednjih let išče SOBO s souporabo kopalnice v Kranju. Ponudbe pod: Izobražena ali telefon 27-960 2009

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod Ugodna zamenjava 2030

Iščem delavca v kovinski stroki. Ponudbe po telefonu 62-021 v soboto in nedeljo 2012

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod Ugodna zamenjava 2030

Iščem delavca v kovinski stroki. Ponudbe po telefonu 62-021 v soboto in nedeljo 2012

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod Ugodna zamenjava 2030

Iščem delavca v kovinski stroki. Ponudbe po telefonu 62-021 v soboto in nedeljo 2012

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod Ugodna zamenjava 2030

Iščem delavca v kovinski stroki. Ponudbe po telefonu 62-021 v soboto in nedeljo 2012

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod Ugodna zamenjava 2030

Iščem delavca v kovinski stroki. Ponudbe po telefonu 62-021 v soboto in nedeljo 2012

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod Ugodna zamenjava 2030

Iščem delavca v kovinski stroki. Ponudbe po telefonu 62-021 v soboto in nedeljo 2012

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod Ugodna zamenjava 2030

Iščem delavca v kovinski stroki. Ponudbe po telefonu 62-021 v soboto in nedeljo 2012

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod Ugodna zamenjava 2030

Iščem delavca v kovinski stroki. Ponudbe po telefonu 62-021 v soboto in nedeljo 2012

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati pod Ugodna zamenjava 2030

Iščem delavca v kovinski stroki. Ponudbe po telefonu 62-021 v soboto in nedeljo 2012

Iščem enosobno STANOVANJE v Kranju s kuhinjo in kopalnico, ali GARSONJERO, za dobo 2 do 3 let. Šifra: Anonimno 2010

Prodaj dvosobno STANOVANJE s kabineto v Škofji Loki. Telefon 62-022 2011

V okolici Kranja zamenjam polovico DVOSTANOVANJSKE HIŠE z vrtom za tro ali štiriosobno stanovanje v Kranju. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslat

Danes začetek evropskega pokala na Zelenici

TRŽIČ — Delavci Smučarskega kluba Tržič, ki so organizatorji tekmovanja v veleslalomu in slalomu za evropski pokal za moške na Zelenici, so v preteklih desetih dnevih krepko poprijeli za delo ter s pomočjo pripadnikov JLA uspeli pripraviti smučišča za obe tekmi ter s tem omogočiti okrog 100 smučarjem iz vse Evrope merjenje moči na današnji veleslalomski in jutrišnji slalomski preizkušnji.

Predsednik organizacijskega odbora Marjan Šarabon nam je povedal, da Zelenica že precej let v tem času ni imela tako tanke snežne odeje kot letos, zato je bilo potrebno na slalomski Triangel ponekod nanositi velike količine snega, na progi Vrtača, kjer pa bo današnji veleslalom pa jim je nagajal presuh sneg, ki so ga zelo težko pripravili ter utrdili. Vse to jim je uspelo in upajo, da bosta obe smučišči nudili tekmovalcem kar se da enakovredne pogoje za tekmovalce.

Za obe tekmi se je prijavilo okrog 100 tekmovalcev iz 12 držav, med katerimi zasledimo tudi svetovno znana imena alpskega smučanja kot so Bolgar Popangelov, Italijani Mally, Grigis, Poppa, Tonazzi, Edalini in Totsch, Norvežana Skajem in Soreli, Zahodna Nemca Wernld in Beck, Šveda Fjælleberg in Halvarsson, Sovjeta Žirov in Andrejev, Francoza Bouvet in Mougel, Švicar Oerli, pa Avstrijci in Jugoslovani Kuralt, Petrovič in Cerkovnik.

Kot smo že omenili bo danes na Zelenici veleslalom. Start prve vožnje bo ob 9.30 uri, druge pa ob 12.30 uri, jutri pa bo slalom s startoma ob isti uri. Jutri ob 15. uri pa bo pred restavracijo na Ljubelju tudi slalom na razglasitev rezultatov obeh tekmovalcev in podelitev priznanj najboljšim.

Za vse obiskovalce, ki se boste podali na Zelenici spremljati vožnje številnih odličnih svetovnih smučarskih mojstrov naj povemo, da bo Dom na Zelenici oskrbovan, da bo na Ljubelju dovolj prostorov za parkiranje ter da vstopnine ne bo!

J. Kikel

Pri nekdanjem bunkerju pod Arihovo pečjo so pohodniki obudili spomin na padle partizane — Foto: S. Saje

Pričevanje o junaštvu koroških partizanov

Organizatorji z avstrijskega Koroškega so minulo nedeljo pripravili peti zimski pohod »Arihova peč« — Slovenci z obeh strani meje so množično počastili spomin na padle 9. februarja 1945. leta

Šentjakob v Rožu — Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo v Celovcu in Slovensko prosvetno društvo »Rož« v Šentjakobu v Rožu prirejajo od 1979. leta zimski pohod »Arihova peč« na Polano nad Šentjakobom. Pobudo za to prireditev, posvečeno spominu osmih padlih partizanov pod Bleščečo planino, so dali pravzaprav koroški planinci, ki se udeležujejo spominskega pohoda na Stol in želijo s podobnim pohodom ohranjati izročilo narodnoosvobodilnega boja na Koroškem ter spletati vezi s prebivalstvom iz matične domovine.

Letošnji, 5. pohod je privabil največ obiskovalcev doslej. V kraju Černica pri Področici so se od jutranjih ur zbirali domačini in udeleženci iz raznih krajev Slovenije. Prišli so borci, mladinci in planinci

iz Kranja in z Jesenic pa iz Ljubljane, Celja in Maribora. Med prek petsto zbranimi so bili tudi konzul generalnega konzulata Jugoslavije v Celovcu Alfonz Naberžnik in vicekonzul Svetislav Popović, predsednik Zveze slovenskih organizacij v Celovcu Feliks Wieser, predsednik odbora koroških partizanov na Gorenjskem Alojz Župančič-Zmago in drugi gostje.

Po krajši slovesnosti s kulturnim sporedom, na kateri so se spomnili tragedije pod Arihovo pečjo 9. januarja 1945. leta, se je na 7 kilometrov dolg smučarski tek podalo prek 40 tekmovalcev, na pohod pa je krenilo okrog štiristo udeležencev prireditve. Pohodniki so se ustavili v strmini pod Arihovo pečjo, kjer jim je ob nekdanjem partizanskem bunkerju spregovoril koroški partizan in udeleženec tamkajšnje bitke Bogo Mohor iz Kranja.

»V bunkerju,« se spominja eden od preživelih borcev iz bitke pod Arihovo pečjo, »nas je bilo tedaj okrog 16 aktivistov OF, obveščevalcev in kurirjev. Že od jeseni 1943. leta smo namreč skrbeli za organiziranje pozicij OF vse do Ziljske doline, za obveščanje in opravljanje vojaških nalog na tem območju. Iz tega bunkerja smo odhajali na dogovorjeno zvezo s kurirji iz Karavank. Ko smo se z ene takšnih nalog vračali k bunkerju, smo zaslišali streljanje okrog njega. Bunker je bil izdan, v neenakem boju pa je junaško padlo osem naših tovarišev.«

Udeležence pohoda je pot navedla na 1084 metrov visoko Bleščečo planino, kjer je v koči Slovenskega planinskega društva iz Celovca spominska plošča padlim pod Arihovo pečjo. Vse do zgodnjih popoldanskih ur je bilo slišati v vrvežu okrog postojanke živahne pogovore, ki so stekali nova prijateljstva med Slovenci z obeh strani meje. Slovenska pesem od zvokih harmonike pa je spremljala pohodnike tudi na poti v dolino.

S. Saje

GLASOVA ANKETA

Še pridemo pod Arihovo peč

Šentjakob v Rožu — Zimski pohod »Arihova peč« postaja vse bolj množična prireditev na Koroškem. Ob njem pripravljajo organizatorji vsako leto tudi smučarski tek. Na 5. tekmovalcu je bil med smučarji od članov najboljše Mirko Gaber iz Slovenije, od žensk je bila najhitrejša domačinka Marika Gasser, od mladincev pa je zmagal Danijel Mešnik.

Za pohod ni značilno tekmovalno vzdušje, čeprav prireditelji podelijo vsakemu udeležencu poleg značke prireditve tudi kolajno in diplomo. Namen pohoda je poleg obujanja izročila partizanstva predvsem gibanje in razvedrilo v naravi. Sicer pa naj trije udeleženci pohoda sami povedo, kaj jih privablja na prireditev in kaj na njej doživljajo!

Nada Klančar z Jesenic:

»Letos sem prvič med pohodniki iz naše občine, ki se na pobudo družbenopolitičnih organizacij redno udeležujejo prireditve »Arihova peč«. Zanj sem zvedela v domačem planinskem društvu, kjer že dolgo delujem; posvečam se predvsem vodstvu cibicarov iz vzgojno varstvenih organizacij pri vzgoji in hoji v planinah. Gore veliko obiskujem tudi sama, največ poleti, pozimi pa sem bolj redek gost na katerem od množičnih pohodov.«

Ta pohod je bil prav prijeten, ker ni preveč zahteven. Vseeno bo zaloga moči in volje po njem nekoliko večja. Srečanje Slovencev z obeh strani meje je svojevrstni dogodek, ki ga je še večkrat vredno doživeti.«

Bogo Mohor iz Kranja: »Kot koroški partizan ocenjujem, da je prireditev najboljši, živ spomenik padlim tovarišem. Pomaga pri seznanjanju Korošcev z resnico o naši borbi, povezovanju ljudi našega rodu in ne nazadnje pri telesnem utrjevanju udeležencev.«

Tokrat sem prvič na pohodu, ker mi je prej vedno nekaj preprečilo udeležbo. Moji občutki se najbrž nekoliko razlikujejo od

doživljanja drugih pohodnikov. Spomini namreč obujajo žalostno preteklost, vendar razveseljuje me hkrati ob dejstvu, da naše trpljenje ni bilo zaman; med svobodnimi ljudmi se iz leta v leto plete prijateljstvo. Zado voljen bom, če bo tako tudi naprej, zato bom sam pod Arihovo peč še prišel.«

Lenka Weiss iz Šentjanža v Rožu: »Z očetom prihajam prvič na pohod, da bi spoznala kraje iz junaške zgodovine našega ljudstva. O dogodkih v vojni mi je veliko pripovedoval stari oče, ki je sodeloval s partizani. Dobro je, da se napredna ideologija prenaša na mladi rod in v njem buja trdnost.«

Tudi današnji pohod je bil nekakšna preizkušnja trdnosti. Kar dobro sem ga prestala, čeprav nisem imela najbolj primerne obutve za takšno pot. Na to bom morala misliti v bodoče, s telesno pripravljenostjo pa nimam težav, saj se precej ukvarjam s športom. Poleg te aktivnosti nas mlade na Koroškem povezuje tudi dejavnost na kulturnem področju; v kraju imamo svojo tamburaško in igralsko skupino.«

Besedilo in slike: Stojan Saje

Vrsta problemov

Bohinjska Bistrica — Po decembrskih volitvah v krajevni skupnosti Bohinjska Bistrica so novoizvoljeni delegati skupščine KS in svet KS hitro poprijeli za delo. V tem času so se zvrstili še številni delovni sestanki, kjer so obravnavali aktualno problematiko in sprejemali konkretne programske usmeritve. Posebnega pomena je javna razprava o družbenem planu občine Radovljica. V široki razpravi so se zlasti ukvarjali s problemi na področju stanovanjskega gospodarstva, komunale, kmetijstva, turizma, PPT, trgovine in otroškega varstva. Razpravljali zahtevajo aktivizacijo zazidalnega načrta Bohinjske Bistrice, ki ni bil opredeljen v družbenem planu občine. Prav tako se ne strinjajo z gradnjo vikend blokov na zemljišču ob Zoisovem gradu, ki bi ga bilo smotrnejše nameniti individualni gradnji. Opozorili so na pereče probleme hudourniških voda, ki mnogokje ogrožajo prebivalstvo in kvalitetna kmetijska zemljišča, pa vodarji te probleme zelo površno obravnavajo. Tudi področje kmetijstva v družbenem planu ni omejeno. Razpravljali se sprašujejo, kako sploh bo s kmetijami in tudi preskrbo v Bohinju, če to ni opredeljeno v tako pomembnem dokumentu.

Ponovno so opozorili na problematiko cestnih povezav. Nedograjena ostaja cesta Soteska-Bohinjska Bela, povezava preko Jelovice in asfaltna krpe od Bohinjske Bistrice do Ukanca. Zavedati bi se morali, da

Navdušeni nad Vdovo Rošlinko

Javornik-Koroška Bela — DPD Svoboda Javornik-Koroška Bela, ki letos praznuje 50-letnico svojega obstoja in dela, je ob tej priložnosti v domu Albine in Julke Pibernik pripravilo premiero veselohre Vdova Rošlinka.

Dvorana delavskega doma je bila premajhna za številne obiskovalce, ki so se udeležili slovesne podelitve priznanj vsem tistim, ki so delali v javorniški Svobodi. Podelili so okoli sto priznanj najbolj prizadevnim amaterskim igralcem in režiserjem, nato pa so sedanji člani javorniške Svobode uprizorili veselohro Vdova Rošlinka. Delo je za javorniški amaterski oder režiral Janez Kejžar, v naslovni vlogi pa je odlično zaigrala Branka Dobrešek, ki je z ostalimi igralci navdušila prepolno dvorano.

Ponovitev veselohre Vdova Rošlinka bo v soboto, 12. marca, v dvorani delavskega doma na Javorniku.

D. S.

Programske seje so že bile v vseh komisijah. To so komisije za komunalne zadeve, urbanizem in varstvo okolja, komisija za plan in finance, komisija za informiranje, komisija za reševanje socialnih vprašanj, komisija za preventivno vzgojo in varstvo v cestnem prometu, komisija za priznanja in odlikovanja.

Delovni programi vseh veliko obetajo. Upamo, da bodo naredili premik na vseh področjih življenja in dela slehernega krajana.

Družinska tradicija ni izumrla

Tako kot pri Bundru v Podljudelju že vse rodove »kruh v gmajni rase« in v hlevu vselej priredijo kako govedo, tako od nekdanj dolbejo tudi lesene žlice — Bojazen prejšnjega gospodarja, da bo njegova coklarska in žličarska ročna obrt izumrla, se ni izpolnila

Podljudelj — Bundrova domačija v Podljudelju je naslonjena na prisojno pobočje pod gmajno, ki kmečkim gospodarjem, že stoletja reže kruh. V hlevu se prestopa podkovan vol, edino podkovan go-

vedo daleč naokoli, ki »pofura« ves Bundrov les. V biši gospodinja gostoljubno prinaša na mizo doma pečene kruha, doma kuhanega žganja, pravkar posnete smetane... Ni čudno, da gospodarja, Jakoba Dolžana, nič ne vleče v dolino ali v bližnjo gostilno. Pa ne le zaradi domačih dobrot, tudi zaradi opravila, s katerim si zna skrajšati dolge zimske večere in dni, ko je zaradi nesreče običal v mavcu.

Bundrov Jakob namreč dolbe lesene žlice. Kdove koliko jih je že izdelal za gospodinjstvo! Tudi »cajne« je spletel, izdelal nekaj ličnih peharjev in še marsikaj. Zadnje čase pa si je večere krajšal z izdelovanjem metrskega jedilnega pribora. Zanj je žrtvoval posebej ravno raščen javor, ki je rasel za hišo, in se z nekaj preprostega orodja lotil dela. Pravi, da je potreboval le sekire, žago, »rašplo«, steklen papir in »vivček«. Glavno delo, da je iz brezobličnega polena izoblikoval žlico, vilice in nož, je opravil z vivčkom. Javorjev les mu ni delal težav, ko pa se je posušil, je postal malce pretrd za obdelavo.

»Ta ročna obrt pomeni nekakšno družinsko tradicijo, saj so se že ata ukvarjali z lesenimi

žlicami, izdelovali pa so tudi cokle,« pripoveduje Jakob. »Ata so bili zaskrbljeni, ker nisem znal kakega posebnega zanimanja za to obrt. Bali so se, da bo tradicija izumrla, saj nisem nikdar prijel vivčka v roke. Ko pa so ata prenehali, sem se vendarle lotil. Tudi za svoje sinove ne vem ali bodo nadaljevali hišno izročilo ali pa bo utonili v pozabo. Morda bodo poprijeli potem, ko sam ne bom več zmogel.«

Metrskega jedilnega pribora se verjetno ne bi lotil, saj je vajen delati žlice za kuho, za mešanje pri kulinah, za obare... Gospodinja jih je minuli teden nekaj izročila tudi vaškim igralcem, ki so uprizorili neko kmečko igro, v kateri se starem sedejo k mizi in z lesenimi žlicami zajemajo žgance iz skled.

Jakobova domača obrt je pritenila nekega Ljubljancana, ki ima gori počitniško hišico. Predlagal mu je, naj izdela metrski pribor, ki ga lahko obesil v kuhinjo za okras. Bundrov gospodar pa je ne bode takoj vzel vivček v roke in se polotil javorjevega lesa. Ko bi prešel ure dela, vložene v nenavadno delo, bi zneslo kake tri dni, prav umetnik vivčka. Če bi imel stroj, bi bilo hitreje opravljeno. Toda potem izdelek ne bi bil toliko vreden modruje.

D. Z. Žlebit